

5

ציונים
שלוחי מצוה כ"ה ע"ב.

שינוי נוסחאות
ד דפנות (לה) נתיק
ונשמתי ליה. אובלין
(ושותין) עראי. נתיק
... עראי ח' אובלין
אכילה עראי וליטא.
וכ"ה נתיק נתיק עראי
נתיק ונתיק.

תוספות חדשים
ד חולין ומשמשיהו כ"ב.
וכ"כ נתיק סימן ח"מ
י"א שאין המשמשי
פטורין אלא בשעה
שהוא זרין להם
ומטעם גם כן פטור
ואחרו מטעם שאינו יכול
לעין עם מפני הדוח או
הטעם וכו' וכו' וכו'. או
מפני הדוח ודוקא ככל
הענין בתורה. אלא
למחלה אין לו לשנות
סימונו עם. וחמין וכל
שטעמיט וכל נתיק
פטורין כל ז' ימי המשמה.
ואכל מייד בסוכה וע"כ
עד כמה חמין דתיק.

והאילנות דפנות דה. כמז הר"ב והוא שהאילנות ענים
ר"ל עיקר האילן עצמו. ור"ל נמי למלאות בין
הענפים כו' ועיין במשנה ח' פ"י דערוזין. ובגמרא ח'
הכי מאי למימרא. מהו דמימא נגזר למלא אחי
לאשתמושי צולין. כלומר להניח
שם כליו קמ"ל: שלוחי מצוה
פטורין. כמז הר"ב אף בשעת
חנייתו וכפירש"י וכתב המרדכי
משום דכשמיט וישנים צלילה
בנהא יעולין לעסוק למחר טפי
והוי בכלל העוסק במצוה. ורבי
משה איסרלינס בהג"ה סימן
ל"ח. כמז כל העוסק במצוה פטור ממלאה אחרת אם
זרין לטרות אחר האחרת. אבל אם יכול לעשות שתייהן
כאחת צלל טורח יעשה שתייהן. וזה כדעת הר"ן:
חולין ומשמשיהו פטורין. ומ"ש הר"ב הולכי דרכים
ה"פ אם הולכים ציוס פטורים ציוס. ומיידיים צלילה. ואם
הולכים צלילה פטורין צלילה ומיידיים ציוס. והא קמ"ל
שחם יז לו ללכת בדרך וידע שיצטרך לאכול קודם
שימלא סוכה א"ל למנוע מפני זה. ז"ל סימן ח"מ
בשם א"ח ומ"ש משבו כעין מדורו גמ' וטעמא נ"ל
דדריש להל"ל [בסוכות] מהיו אלא משבו היינו ישיבה
דרך עיכוב והיינו כעין מדורו: אובלין ושותין עראי

והא לא הויה כעין דירה: אובליים ושותים עראי.
ז' בר"ב ד"ר בחולין מז כל דהו.

פירוש המשניות להרמב"ם

ראש האילן ובין ענפים בתבן וכיוצא בו כדי שתחייבים ולא
יניענו הרוח כי העיקר אצלנו מחיצה שאינה יכולה לעמוד
בפני רוח מצויה אינה מחיצה. ועוד עיקר אחר אצלנו העוסק

מלאכת שלמה

הטורח מלכו אע"פ שנטרדא דקשות מיבעי ליה ליטוי דעמיה
ולהסיר מהשנה טרדמו וכן היא הגרסא בפס"ק דברכות ע"ב.
חולין ומשמשיהו פטורין מן הסוכה. ואפי' מטעם משום
בקי משום דמחזי כעין מדורו צעין כשם שכל ימות השנה אינו
נמנע מלאכה בצינו כשהוא מטעם בק סוכה ומטעם זה המירו
ללכת בימות החג דברכים ולא מנעוהו מדרכו ולא משמירת גנות
ופרדסין כדי לקיים מצוה סוכה כדפי' רבינו שלמה ז"ל מהרב הר"ר
אליה מנחה ז"ל דבסוף קמ"ג. ואובליין ושותין עראי חולין
לסוכה. כד טעם בר"ב ז' רב ועייל לבלה דהיינו כתיבה פתח חוץ
בכלל: ושמייה עראי פירשו רש"י והר"ן ז"ל שמייה דאכילה עראי
שטועם מלא פיו ושומה עליה. ובעור א"ח קי' מרליט ובסי'
חרי"מ. וכתב שם בסימן מרליט ופ"א הר"ש ז"ל כמז דאפי'
אח"ל דפי' ונבינה ענו סוכה היינו דוקא נתיק קצוב עליהם אבל
מי שאוכלין דרך עראי ודאי אין זריכין סוכה ושמייה יין נמי עראי
היא. ומי כיון שאין דרך לקבוע עליהם אפי' הקובע סעודתו
עליהם לא תשיב קבע דלא עדיף מאכילת עראי דעת שאינה זריכה
סוכה ע"כ: וכתב שם. בבית יוסף ולדברי האומרים שאם קבע
סעודתו על הפירות חייב בסוכה הה"נ קבע סעודתו על היין ע"כ:
וגלע"ד דהרב צעל הטור קמ"ל דעראי דקמתי ממתי' לא קאי רק
אכילה דאילו שמייה אפי' יין קבע שלו תשיב עראי וכ"ש מיס
ומשום תומרא בעלמא הוא שלא רצה לשמוע ר"ג הדלי של מיס

ה ואמרו העלום לסוכה. ולא
על עממן. ושמעין מינה שה
לאכול אפילו אכילה עראי חוץ
אובלי פחות מבביצה. נגמלו
ידיים. ומשום זרובי נעל פחון
מכנייה. דאילו משום סוכה הל
אמרין אוכלין אכילה עראי חוץ
לסוכה*) ואפילו יומר מכנייה:
ו ארבע עשרה סעודות
שמים בכל יום לשבעת הימים:
(* ראה הערה בסוליות.)

וכשנשתנו לו לרבי צדו
במפסקיה ואכלו חוץ ל
אליעזר אומר, ארבע

אובל על טהרה תרומה. וידיים ש
מכנייה מקבל טומאה. כדמוכח
הבשר. כ"כ המוס'. ועיין רפ"צ
[דמשנה ב' פרק ז' דברכות] אבל
ע"כ: ו רבי אליעזר אומר י'
ימים משבו כעין מדורו מה דירה
מה דירה אי צעי אכיל ואי צעיל
ימענה ואין נוקקין לו. כ"כ רש"

במצוה פטור מן המצוה: ואמר חולין
חולין קל ביותר. ואכילה עראי הוא
לא יחשוב עליו לסעודה אבל אכלו

שהניחו לו חוץ לסוכה ואפשר דמשום זו
אכילה עראי אפי' דמלא אכילה לימה
קאי רק אכילה ולדעת רש"י והר"ן
דברייהם והבחיחה נקטא האי לשונא
כשיעור אכילה הרגילה לבר צי רב וכ
אשר. ירושלמי א"ר אלעזר אכילה ערי
אמרין שכן חדם משחק בחרן שנתו
קמטא דתי מה נפיק ציינן מסר שנתו
מוחר על דעמיה דר' אילא אסור ע'
יום הכפורים דף ע"ט. וזכר פי' שז
ואמרו העלום לסוכה. לא הוי מעז
דח"ק ואם רצה להחמיר על עצמו רש
שאינו מצוה בדבר ועושהו. שנקרא הדיו
הכי קמתי ומעשה כ"י לדוק שלא החמיר
ח"מ שלא להחמיר על עצמו בכך רשאי ו
במלות. ועיין במ"ש בשם הירוש' בפ"ד
פי' רש"י ז"ל מאלכ ז"ע מה מלמדו
לשבור אוכל אוכל ערה העיר שבו שג
למימר דאחא לאשמועי' דלא מימח לשי
שני במשנה דנקטא לשונא דקרא דהא
אוכל ראשון ואוכל אובל שני וכו'. ודוח
לאשמועי' דלא יגרות אוכל מלמד וקאי ו

י כ י
רוח מותר לתלות ולזון ציו"ע בסוכה,
כב פירות ומשקין אפילו טובא, ופס רב
קמה. נקבע עליו סייד בסוכה. נמליט' ס
במעשיו, אפילו מיס לא ישמה חוץ לבסו
מכנייה. כה כדי לאכלו בלג נתיק. דבשו

י כ י
הסוכה רובה, על גזע האילן, ועשה ב' דפנות של הסוכה על ראש
האילן ודופן השלישי עשה בצרף עד למעלה מיי"ט מקרקעית
הסוכה, וגם עליה מצוה קרקעים הסוכה, או שעשה באופן זה ב'
דפנות בצרף ודופן ח' למעלה צולין. ומיירי שלא היה להסוכה רק
ג' דפנות. טז ומתן הסבך בקונטרסין [מן אגריה מר"ל קמ"ד].

השניו כבר חנוך
יזכא לינו 14. גולתא ססריה ת. ואלא ירושלים

האילנות עדים נמי למלאות שכל מחצית יאה שלוחי ועוקב במנוה ולא בלנד וזה פטורים שאין עסוקים יל פני רבו או יר אף בשעת והשמושיהו ולי כל דהו (*). ופני חולי כל זני שפסעים ושומרי גנות טעמא הוי קי תדורו, וכל ר' היה יואל עושה סוכתו כגון כנייה, כגון ואין מחירה זכילה לא יאל ה לעשות זה מדורו בנין, וד אחר כן:

שתתקיים ולא יכולה לעמוד אצלנו העוסק

למנוי דעמיה דברכות ע"כ. מטעם משום זות השנה אינו טעם זה החירו שממירת גנות ז"ל מהרב ה"ר ז' עראי חוץ יאה מפת זכילה ז' לחסילת עראי חר"ט ונפוי ז' כח דאפי' יע עליהם אבל ז' ין נמי עראי הקובע סעודתו ז' שאינה זריכה ז' שם קבע ו. על היין ע"כ: ז' לא קאי רק ראי וי"ש מים הדלי של מים

ה מנידו. [טס]. זק במנוה. אבל ז' גוף בעלמא. ס. כא ונכתיב אחרת. וכוונת

ה ואמרו העלום לסוכה. ולא מן הדין אלא שהחמירו על ענמ. ושמינן מינה שהחמירו על ענמו שלא לאכול אפילו אכילה עראי חוץ לסוכה הרי זה משונה: אובל פחות מכביצה. [נטלו במפה]. משום נטילת ידים, ומשום כרובי נטל פחות מכביצה. דאילו משום סוכה הא חמירין אכולין אכילה עראי חוץ לסוכה (*). ואפילו יותר מכביצה: ו ארבע עשרה סעודות. שמים בכל יום לשבעת הימים: (* ראה הנהרה בשוריים.)

החזין לסוכה כ"ג: ז' ה מעשה והביאו לו לרפן ייהנן פן זכאי לטעום את הפכשיל, ולרפן גמליאל שתי כותבות ודלי של מים, וקמרו, העלום לסוכה כ"ג. וקשנתנו לו לרבי צדוק אכל פחות מפביצה, ונטלו במפה כ"ג וקבלו חוץ לסוכה ולא ברך אחריו: ז' ו רבי אליעזר אומר, ארבע עשרה סעודות חייב אדם לאכול

אוכל על טהרת תרומה. וידים שניות הן ופסולות את התרומה. שזה אחד מ"ח דבר דפיק דשבת. דאפילו פחות מכביצה מקבל תומאה. כדמוכח בפ"ג דטהרות. וכביצה לא משמרי במפה. דמיישיין דלמא נגע דמסוקי צפרק כל הכשר. כ"כ המוס'. ועיין רפ"ג דטהרות מ"ש שם בפ"ד: ז' ורא בירך אחריו. פי' רש"י דדריש כרבי יהודה [דמשנה ב' פרק ז' דברכות] אבל לפניו בכל דהו בעי ברכה. שהרי נהנה. ואסור ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה. ע"כ: ו רבי אליעזר אומר י"ד סעודות וכו'. מפרש טעמא בגמ'. דלומר קרא [ויקרא י"ג] בסקות חטונו שבעת ימים חטונו כעין מדורו מה דירה אחת ביום ואחת בלילה. ואחת בלילה. ורצנן אמרי כדירה. מה דירה אי בעי אכיל ואי בעי לא אכיל אף סוכה [נמנן] אי בעי אכיל. ואי בעי לא אכיל. וז"ש הר"ב רצה להחמיר עמו ימענה ואין נוקקין לו. כ"כ רש"י. ור"ל מדין סוכה אין נוקקין לו אבל ודאי דאסור להחמיר ביו"ט. גם בחול

פירוש המשניות להרמב"ם
במצוה פטור מן המצוה: ואמר חולין פטורין מן הסוכה. ואפילו חולין קל ביותר. ואכילה עראי הוא שיאכל אדם שיעור מועט לא יחשוב עליו לסעודה אבל אכלו לדחות חתותו עד שיגמור

מלאכת שלמה
שהביאו לו חוץ לסוכה ואפשר דמשום זה נקט בגמ' בפסקא אכולין אכילה עראי אע"ג דמלא אכילה ליתא במשנה לרמז דעראי לא קאי רק אכילה ולדעה רש"י והר"ן ז"ל אפשר דנקט לישנא דברייתא והברייתא נקטא האי לישנא דהאכול אכילה עראי היא כשיעור אכילה הרגילה לרבי רב ודאמר אביי. ועיין בהגהת אשרי. ירושלמי א"ר אלעזר אכילה עראי אין שניה עראי חכרייא אמרין שכן אדם משתקע במוך שנתו א"ר אילא שכן אדם יפן קמעה ודיו מה נפיק בדיניה מרס שנתו לאחר על דעתהון דחכרייא עומר על דעמיה דר' אילא חסור ע"כ. ה מעשה וכו'. פי' יוס הכפורים דף ע"ט. וביד פי' ששי דהלכות סוכה סי' ו'. ואמרו העלום לסוכה. לא הוי מעשה לחסור דכפי ר"ע ז"ל דה"ק ואם רצה להחמיר על ענמו רשאי כלומר דלא חשיב כמי שאינו מנוה בדבר ועשהו שנקרא הדיוט או ממוי כוהרס ובהר הכי קמי ומעשה בר' דזוק שלא החמיר על ענמו לומר שאם רצה ח"ח שלא להחמיר על ענמו בכך רשאי ולא הוי כמי שאינו מדקדק במנוה. ועיין במ"ש כסא הירוש' בפ"ד מיתות סי' ב'. אובל. פי' רש"י ז"ל מאלל ז"ע מה מלמדנו דהא כמה קרתי כמיני לנשור אוכל אוכל עדה העיר שבו סברו לנו מעט אוכל וליכא למימר דלמא לאשמועי' דלא חימא לישנא דקרא למוד הוא והכא שני במשנה דנקטא לישנא דקרא דהא כמה משניות שנינו האוכל אוכל ראשון ואוכל אוכל שני וכו'. ודוק לומר דלמא רש"י ז"ל לאשמועי' דלא יגרום אוכל מלרע וקאי אר' דזוק ולא חימא דה"פ

כו. עיין משנה ו' דפרק קמא: ה מעשה והביאו לו לרבי צדוק וכו'. גמרא מעשה לסוכה. חסורי מחסרה והכי קמני. אם צא להחמיר על ענמו מחמיר וליח זה משום יוהרא ומעשה נמי והביאו לו לרבי צדוק וכו': וכשנתנו לו לרבי צדוק כו'. כחז הר"ן קמי מעשה ברבי דזוק שלא החמיר על ענמו לומר שאם רצה לחמיר על ענמו בכך. רשאי ולא הוי כמי שאינו מדקדק במנוה ע"כ: אובל. פירש רש"י מאלל ע"כ. ונמלא במקרא וימן אוכל בערים. ליוסף: נטלו במפה. פירש הר"ב משום נטילת ידים. דרבי דזוק כהן הוא כדמוכח פרק מי שמתו. והיה

אחד מ"ח דבר דפיק דשבת. דאפילו פחות מכביצה מקבל תומאה. כדמוכח בפ"ג דטהרות. וכביצה לא משמרי במפה. דמיישיין דלמא נגע דמסוקי צפרק כל הכשר. כ"כ המוס'. ועיין רפ"ג דטהרות מ"ש שם בפ"ד: ז' ורא בירך אחריו. פי' רש"י דדריש כרבי יהודה [דמשנה ב' פרק ז' דברכות] אבל לפניו בכל דהו בעי ברכה. שהרי נהנה. ואסור ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה. ע"כ: ו רבי אליעזר אומר י"ד סעודות וכו'. מפרש טעמא בגמ'. דלומר קרא [ויקרא י"ג] בסקות חטונו שבעת ימים חטונו כעין מדורו מה דירה אחת ביום ואחת בלילה. ואחת בלילה. ורצנן אמרי כדירה. מה דירה אי בעי אכיל ואי בעי לא אכיל אף סוכה [נמנן] אי בעי אכיל. ואי בעי לא אכיל. וז"ש הר"ב רצה להחמיר עמו ימענה ואין נוקקין לו. כ"כ רש"י. ור"ל מדין סוכה אין נוקקין לו אבל ודאי דאסור להחמיר ביו"ט. גם בחול

סעודתו אח"כ וזה המעשה הביאו ללמדך כי המדקדק על עצמו ואינו אוכל ושוחה דבר חוץ לסוכה הרי זה משוכח אע"פ שאין בו חיוב: ו רבי אליעזר אומר י"ד סעודות

מלאכת שלמה
שהמאכל שהביאו מביאין לו אע"פ שהיה כביצה או יותר כיון שהוא לא היה אוכל ממנו רק פחות מכביצה היה נוהג בו כל הקולות הללו דגם זה פשיטא וליכא למיטעי לפרושי הכי ועוד שאין הלשון סובל לפרש כן. נטלו במפה ואכלו חוץ לסוכה. פי' רש"י ז"ל משום נקיות ובמס' פי' כן דר' דזוק כהן הוה כדמוכח פי' מי שמתו ובס"פ כל פסולי והיה אוכל על טהרת תרומה וידים שניות הן ופסולות את התרומה שזו היא אחת מ"ח דבר דפיק דשבת דאפי' פחות מכביצה מקבל תומאה כדמוכח פי' שני דטהרות דמנן התם אין בו כביצה הוא עומא והכל טהור מוס' והר"ן ז"ל והתם ביומא דף ע"ט הכריחו עוד מוס' ז"ל דהכא לאו תרומה ממש הוא אכיל אלא חולין שנעשו על טהרת תרומה דלא חמירו מפה אלא לאכול תרומה ממש דזהירי בה טפי אבל לאכול חולין שנעשו ע"מ לא חמירו אפי' לכהניס הלך פחות מכביצה אין כביצה שלמה וכ"ש יחר לא. אכן כהן הניחו הדיבור במימה. ז"ל בירך אחריו. דדריש כר' יהודה ואלמא נשבעת וזכרת אכילה שיש בה שבעה דהיינו כביצה רש"י ז"ל. אבל לפניו בכל דהו בעי ברכה שהרי נהנה ואסור ליהנות מן העולם בלא ברכה וכן לר"מ דפטור בפחות מביית היינו דוקא לבסוף אבל בחמלה מצד אף אפחות מביית ובחמלה מדקדק בירושלמי הכי. ומעשה דר' דזוק מיימי ליה צ"ל כל הצער דף ק"ז אלא דהתם קמי ובשנתנו לו לר' דזוק אוכל פחות מכביצה טעלו במפה ואוכלו חוץ לסוכה ואין מצדן אחריו ופי' רש"י ז"ל ובשנתנו וכשהיו נזמנין לו לר' דזוק אוכל שהוא

ציונים
ה מעשה והביאו לו לרבי צדוק וכו'. כ"כ המוס'. ועיין רפ"ג דטהרות מ"ש שם בפ"ד: ז' ורא בירך אחריו. פי' רש"י דדריש כרבי יהודה [דמשנה ב' פרק ז' דברכות] אבל לפניו בכל דהו בעי ברכה. שהרי נהנה. ואסור ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה. ע"כ: ו רבי אליעזר אומר י"ד סעודות וכו'. מפרש טעמא בגמ'. דלומר קרא [ויקרא י"ג] בסקות חטונו שבעת ימים חטונו כעין מדורו מה דירה אחת ביום ואחת בלילה. ואחת בלילה. ורצנן אמרי כדירה. מה דירה אי בעי אכיל ואי בעי לא אכיל אף סוכה [נמנן] אי בעי אכיל. ואי בעי לא אכיל. וז"ש הר"ב רצה להחמיר עמו ימענה ואין נוקקין לו. כ"כ רש"י. ור"ל מדין סוכה אין נוקקין לו אבל ודאי דאסור להחמיר ביו"ט. גם בחול

שינויי נוסחאות
ה והביאו (לוי). כמ"מ א' למה וכן למה במש"ס ובכחז ד' ק' ובמסנה שפירוש' ובטנן שרביא. וכו' כפי ר"מ. (כן זכאי) כפי"ק ..וכי: כמ"מ א' למה נטעו. שני בותבות. וכ"כ במש"ס; במש"ס ובמ"ק ובמ"מ א' וכן ובמש"ס שחי. ובכחז הוא. ואמרו. במש"ס אמרו וכו' כמ"מ א' (ומס' אלה).

תוספות להדשים
ה הר"ב דה אובל פחות מכביצה בו אכילת עראי חוץ לסוכה ואפילו יותר מכביצה עכ"ל. וע"כ קימן חל"ט סי"ג. נהא אכילת עראי כביצה מפת. ומיס יין ויטיות מותר. ומי שמתמיר על ענמו הרי זה משונה.

ראשון לציון
ה ח"ס ר"ה נטלו במפה בו. כ"כ התוס' בו. עיין יק"מ. ו בשנה ואחת בלילה. ע"י יק"מ. ח"ס ר"ה ר"א בו ועוד כ' הראש בו. פרק ג' שאלו סי' כ"ג וכן מותר במוס' דנכיתו מ"ט: ד"ה אי בעי ע"ש ללא כמ"ס מוס' כסוגיא דסוכה.

[הנהרה דרע"ב]
ז' צ"ע דהא ק"ל באבי דיוחור מכביצה כפי סוכה. ועי' בגמרא ומוש"ע איה סימן תר"ט. (נחזק) הנהרה עי' דרמב"ם פ"ז חה"ל סוכה הנהרה ובנהרה. ועי' שני בשבת ריב"ב שבגליון הרי"ף ד' ראשן שחיבא גם בשם הרי"ף ביאות דשעורו של אביי הוא חשהו יותר מכביצה. וזאת היא כונת הרע"ב.

נימוקי הגר"ב
פי"ב ה ריב"ב דה אובל פחות. ואפילו יותר מכביצה. כ"כ ד"ע דהא קי"ל לכ"כ דיומר מכביצה ע"י סוכה. ועי' בגמרא ומוש"ע איה סימן תר"ט. (נחזק) הנהרה עי' דרמב"ם פ"ז חה"ל סוכה הנהרה ובנהרה. ועי' שני בשבת ריב"ב שבגליון הרי"ף ד' ראשן שחיבא גם בשם הרי"ף ביאות דשעורו של אביי הוא חשהו יותר מכביצה. וזאת היא כונת הרע"ב.

וכמה אכילת עראי כביצה מפת ומותר לשתות מים ויין ולאכול פירות (ואפי' קצט עליהו) (ד"ע) חוץ לסוכה ומי שיחמיר על עצמו ולא ישתה חוץ לסוכה אפי' מים הי' משובח ותבשיל העשוי מחמשת מינים אם קובע עליו חשיב קבע וצריך סוכה. הגה ומה שנוהגין להקל עכשיו בשינה שאין ישימם בסוכה רק המדקדקין במלות י"א משום לונה דיש לער לישן במקומות הקרים (מרדכי פ' הושן) ולי נראה משום דמלות סוכה איש וצית איש ואשתו כדרך שהוא דר כל השנה ובמקום שלא יוכל לישן עם אשתו שאין לו סוכה מיוחדת פטור ועוד להחמיר ולהיות שם עם אשתו כמו

בביתו בשאר ימות השנה וכל ז' ימים עושה אדם את ביתו עראי ואת סוכתו קבע כיצד כלים הנאים ומצעות הנאות בסוכה וכלי שתיה כגון אשישות וכוסות בסוכה אבל כלי אכילה (לאחר אכילה) (טור) כגון קדירות וקערות חוץ לסוכה המגורה בסוכה ואם היתה סוכה קטנה מניחה חוץ לסוכה. הגה ואל יעשה שום תשמיש בזוי בסוכה כדי שלא יהיו מלות בזויות עליו (ב"י בשם א"ח):
 ב. אוכלים ושותים וישנים בסוכה כל ז' בין ביום בין בלילה ואין ישנים חוץ לסוכה אפי' שינת ארעי אבל מותר לאכול אכילת עראי חוץ לסוכה

דעת תורה

והראונו בש"ך עה"ה פ' אמור לתשמיש אסור. [ואין סתירה לזה מגמ' שם כ"ה ע"כ שהביא הט"ז, דרק לשחק עם כלתו אמרו יעושה"ה].

ואם מותר להשתין בסוכה, בח"א כלל קמ"ד כתב דאסור, וי"ל דמי שצריך לכך צלילה בעודו ישן, יכסה את עצמו בסדין ושרי. ועמ"ל ס"י ר"מ [סעיף ו'] בשם פנים מאירות [בשמי' ח"א ס"י ע"ד דאסור לשמש צנית שיש בו ספרים והאיש והאשה מכסין עצמן בסדין וכו' ע"ש, אבל לפי טעמו שם מוכח דמיירי רק בספרים בגלילה ולא מהני זהו כיסוי עכ"ד בס"י ר"מ שם]. וע"ש בצ"ח"ט סק"י"ט בשם חו"י [דוילון לא הוי מחילה כיון דהוא נע ונד, והא אי אפשר בענין אחר מותר לשמש מטהו בחדר שבו הספרים בזמן עונה וליל עזילתה וליל יציאתה וצ"ח"ו מהדרך עכ"ד]. והרי מותר גם להשתין בתפלין בראשו, [ע"י לעיל בה"י תפלין ס"י מ"ג סעיף א' ואכמ"ל בזה].

→ **סעיף ב' :** אבל מותר לאכול אכילת ארעי וכו'. דעת הרע"ב פ"ב דסוכה מ"ד מ"ה דכל שצדעתו

לאכול אח"כ סעודת קצט, ואינו אוכל עתה אלא להסיר רעובו לפי שעה, אפי' באוכל יותר מביצה מיקרי ארעי, והוא נגד שאר פוסקים. וע"ש בתוס"ח [מ"ש ע"ד הרע"ב בה"ל בשיעור אכילת ארעי].

וע"י בשע"ת סק"ב בשם קצת פוסקים דשבת ויו"ט קובע [לענין זה כמו לענין תרו"מ, ולכן אכילת עראי דשבת ויו"ט חשבו אכילת קצט ואסור לאכול חוץ לסוכה ע"ש]. וע"י במהרי"ק שורש קנ"ו שהוכיח מהמרדכי דגם סעודת שבת ויו"ט אינו קובע, ומותר באכילת ארעי חוץ לסוכה, וי"ל קצת ראוי מהש"ס בילה י"ב ע"ל ודף י"ג ע"א דא"א שיבוא חיוז תרומה צו"ט ע"ש, וקשה הא משכח"ל שיבוא חיוז ע"י קביעות ויו"ט, ועכ"ל דיו"ט אינו קובע, אבל י"ל דזהו רק מדרבנן [כלומר: דמאי דאמרינן שבת קובעת למעשר זה רק מדרבנן], כמ"ש הש"ך יו"ד ס"י של"א ס"ק קי"ב. וכ"ה בר"ש פ"ד ממעשרות ה"א [בשם

ותמה המג"א דהא אין מחויב לילך בסוכה חצירו כמ"ש ס"י תר"מ סעיף ד' בהג"ה, וא"כ איזה שעת הדחק ואונס שייך כאן]. וע"י מחלה"ש בזה [שפ"י דברי הר"ש יונה ד"ל דכיון דהוא דיעבד ובמקום מלוא הדחק יש לסמוך על הפוסקים המתירים ולא מיקרי עבד איסורא ולכן רשאי גם לצרף על הסוכה וכו', וע"ז כתב המג"א דמ"מ ל"ע כמ"ש ס"י תר"מ דהוכי דאיכא טורח גדול ליכנס לסוכת חצירו לא העריחוהו, וא"כ אין לך טורח גדול ממה שצריך לעבור בספינה, וממילא קשים דברי הר"ש יונה בחרתי, מ"ש דבמקום מלוא יש לסמוך וכו', מאי מלוא איכא, הא כה"ג פטור, ועוד איך מנכר, הא מי שהוא פטור מסוכה ויושב בה נקרא הדיוט וכו']. וע"י חשו רעק"א ס"י ס"ח בהג"ה בצ"ח"ט חש"י שהשיג ע"ד המחלה"ש, דבכה"ג לא מיקרי הדיוט, דלאחר שטרח ויגיע למקום הסוכה לא יהי לו עוד טורח, ויקיים מלות סוכה כדינא, מותר לו לצרף בכה"ג. ולא מיקרי מהצ"ע כיון שאין עבירה בגוף המלוא וכו' ע"ש].

בלים הנאים ומצעות הנאות בסוכה. ע"י בכה"ע סק"ו [מ"ש בזה"ל: ואין לכסות השלחן צנית החורף אלא בסוכה בשבת ויו"ט, אך בשמ"ע יכסה ג"כ צנית החורף, הגמ"י. וכתב א"י ומשמע דאף בסוכה אין חיוז לכסות בחוה"מ, וה"ה בחוה"מ של פסח ע"כ]. וע"י מש"ז כאן סק"א [שהביא ג"כ בה"ל, וכתב ע"ז בזה"ל: וכמדומה שאין העולם נוהגין כך, רק מכסים השלחן אף צניתו, גם בחוה"מ מכסים השלחן דיו"ט מקרי וכו' ע"כ]. אבל כלי אכילה וכו' חוץ לסוכה. עמג"א סק"א [מ"ש בשם הב"ח דאם הכניס בחוכו כלי מאכל לא נפסלה הסוכה בכך]. וע"י ריעב"א סוכה מ"ח ע"א שבי בפש"י דלש"י הרי"ף הסוכה נפסלת בכך, ולא כהרז"ה ומלחמות.

ואל יעשה שום תשמיש בזוי בסוכה. ע"י ע"ז [שאין בכלל זה תשמיש המעב שזה שמחה של מלוא וכו'].

צ"ג גורג - חלק ששי
 גאון מין אלה מרובי גבון צ"ח אג"ף דרזאן
 נרן 4 (כ"ו גול) ל אלה מרובי גבון שגדורין צ"ח

יכול ללמוד) חוץ לסוכה כדי שתהא דעתו מיושבת עליו. המתפלל רצה מתפלל בסוכה או חוץ לסוכה: ה. ירדו גשמים ה"ז נכנס לתוך הבית מאימתי מותר לפנות משירדו לתוך הסוכה טפות שאם יפלו לתוך התבשיל יפסל אפילו תבשיל של פול. הגה ואפילו אין תבשיל לפניו (סמ"ג והג"ח) ומי שאינו צקו צבא השיעור ישער אם ירדו כ"כ גשמים לבית אם היה יולא יאלא מסוכתו ג"כ (א"י והג"ח) פ' היסן ומרדכי פ"ב מיימוני פ"ו ומנהרי"ל) וכל זה דווקא בשאר ימים או לילות של סוכות אבל לילה הראשונה צריך לחכול כזית בסוכה חף אם גשמים יורדו

שכח דר כל השנה אם אפשר להיות לו סוכה מיוחדת: ג. אכילה בסוכה בליל י"ט הראשון חובה אפי' אבל כזית פת יצא י"ח מכאן ואילך רשות רצה לאכול סעודה סועד בסוכה רצה אינו אוכל כל ז' אלא פירות וקליות חוץ לסוכה אוכל כדין אכילת מצה בפסח. הגה ולא יאכל בלילה הראשונה עד שיבא ודאי לילה (ב"י בשם א"ח) ויאכל קודם חלות לילה (מנהרי"ו ומנהרי"ל) ולא יאכל ביום מחלות ואילך כדי שיאכל בסוכה לחצונן (מנהרי"ל) דומיא דאכילת מצה: ד. כל ז' הימים קורא (ולומד) בתוך הסוכה וכשמבין ומדקדק במה שיקרא (וילמוד

דעת תורה

אכילה חייב ליכנס לסוכה בפחות משיעור זה, ולא הובא בכלל מלמעשה, ולכן השמיטו בש"ע. ומלחתי בשה"י רד"ז חלק ששי ס"ו צ"י אלפים ש"י דהא דנקט בצרייתא היה אוכל בסוכה וירדו גשמים וירדו אין מטריחים אותו משום דבליילה הראשונה מחוייב לאכול כזית, אלא מפני שכבר אכל אין מטריחין אותו לעלות, אבל בלא אכל עדין, מטריחין אותו ע"ש, וזה דלא כהר"ן הג"ל.

וע"י ריעב"ח [דף כ"ח] שפסק דאם רואה שנתקדו השמים בעצים והגשם בא, אין צריך ליכנס לסוכה לאכול סם. והוא נגד הפוסקים, ול"ע לענין זרבת לישב בסוכה צב"ג.

אבל לילה הראשונה צריך לאכול וכו'. ע"י השו"י הרד"ז חלק ששי ס"ו צ"י אלפים שפסק דגם בליל צ"י דינו כליל א' לכל דבר, שכבר קבעוה חובה. ורמז אליו בצרכ"י. ומ"ש הט"ז סק"י [בשם תה"ד דבלייל שני א"ל להמתין רק עד זמן אכילה ולא יקדש בסוכה וכו']. ע"י בד"מ ס"י תרמ"ט סק"י בשם תה"ד שפוסק כהרמב"ם שם דכל פסולין צו"ע צ"י דמי לשאר ימות החג, ואין קו"ל כהר"ש ושאר פוסקים [דיו"ט צ"י דינו כיו"ע א"י], א"כ י"ל דהכא נמי תה"ד אזיל לשיטתו, [משא"כ לדין]. וע"ש במש"ז סק"י [שכתב דאם מצרך צו"ע צ"י על הפסולין צו"ע א' הוי זולזול ליו"ע שני]. ועמ"ש עה"ג צהגרותי שם [באורך גדול צב"ח].

אף אם גשמים יורדים. על"מ זרכות מ"ט צ"י שפסק דבלייל א' ימתין בתחלה איזו שעה אולי יפסק הגשם, ואם אינו פוסק, יאכל בסוכה בלא זרכה, ואם אח"כ נפסק הגשם, יאכל אז כבילה בסוכה ויצרך. וכן אם פסק הגשם צלמנע הסעודה וצרך אז לישב בסוכה ע"ש.

וחנה כתבו לי דבקצור ש"ע ס"י קל"ה הביא בשם זכותא דאברהם דביושצ בסוכה בשעת גשמים עבד איסור, דמשתמש צמוקלה דע"י סוכה, וגם צשו"ח עונג יו"ע ס"י מ"ט נכתפק צב"ח. אבל אני הצאתי מתוס'

ירושלמי ע"ש]. וכבר כ' תו"ט שם דצדצנן ל"ה ארי"ה ע"ש. וע"י ז"ל"ח צילה ל"ה מ"ש בענין אי יו"ע קובע, [יעו"ש שהאר"ך להוכיח דרק שבת קובע ולא יו"ע]. ולא הביא דברי מנהרי"ק הג"ל, וע"י צפ"י שם דף מ' צב"ח שרמז להש"ס פ"ק דבילה הג"ל, ולפמ"ש אין ראי'. אבל יעווין בשה"י מהר"ח א"י ס"י ע"ה שכתב דאף דסעודה שבת קובע, מ"מ לגבי חיוב דסוכה דבעינן תשבו בענין תדורו, אפשר לכו"ע אינו קובע.

סעיף ג' בהג"ח: ולא יאכל ביום מחצות וכו' דומיא דאכילת מצה. עמ"ש סק"י צ"י וז"ל:

ל"ע דמנהרי"ל פסק ג"כ גבי מצה כן וכו', אבל לפימ"ש רס"י הט"ז דצ"פ אינו אסור אלא משעה עשירית א"כ למה נחמיר טפי בסוכות. ואפשר דבפסח שאינו יכול לאכול פת רק מצה עשירה, אינו משביע כ"כ, משא"כ כאן באכילת פת אסור מחלות, ול"ע דמנ"ל, ועוד מאי קאמר דומיא דאכילת מצה וכו' ע"כ]. ועתשו ח"ס חל"ה ס"י ע"י מה שהקשה ע"י מהש"ס ר"פ ערבי פסחים [דלמרינן אפי' ערבי שו"ע נמי ולפי סברת המג"א מאי מוקשי, הא י"ל דע"פ קמ"ל אע"פ שאינו אוכל פת וכו' יעו"ש עוד באורך דצ"י]. וע"י צמט"ה אפרים ג"כ צב"ח, והעלה דכלא אכל קודם חלות ע"י איזה לורך, יש להקל לאכול אחר חלות ע"ש.

סעיף ה': מאימתי מותר לפנות וכו'. צב"י הביא בשם הר"ן דווקא צשהתחיל כבר לאכול אינו

מותר לפנות אלא משתסרח המקפה, אבל לא התחיל ליכנס צה, כל שמלמעשה מחמת הגשמים פטור. ואף שס"י שאינו סומך ע"י למטעה, מ"מ ל"ע לענין הצרכה והעירני לזה ח"ה. ואפשר דהר"ן ס"ל כהעור דמשתסרח המקפה דוקא, [כלומר: דלא כהסמ"ע שכתב דאפי' אין לו תבשיל שיתקלקל, יכול ללאת כיון שירדו שיפור כדי שיתקלקל, ע"י צטור]. ולזה כתב דקודם אכילה פטור גם קודם לשיעור זה, אבל לדין דצב"י שתסרח סגי, גם קודם

רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים זצ"ל
ה"אדרת"

חידושי האדר"ת למשניות

אנו שמחים להו"ל חידושי האדרת למשניות מכת"י שמכיל חידושים וביאורים לרוב מסכתות הש"ס. כעת אנו מפרסמים חידושינו למס' סוכה. תודתנו לר' שלמה נאפעסמאן שהמציא לנו את הכת"י מספרייתו.

מסכת סוכה

פ"א מ"ד. זה הכלל כל שהוא מק"ט וגדולו מן הארץ. תמוה לי טובא לי זה הכלל דלא מצינו כמדומני דכוותה בשו"מ דליתא זה הכלל במה דלא איירי מעיקרא כלל מזה. וע"צ הדוחק אפ"ל דכיון דהא דפסול מחובר נמי מדלא הוי כמו באספך מגרנך דמיני' ילפינן לפסול מה שאינו גדולו מן הארץ ומה שמק"ט, א"כ שייך קצת למיתני זה הכלל, אך דוחק הוא כמובן.

מ"ח. המקרה סוכתו בשפודין. עי' רע"ב דאינם גידולי קרקע [נראה לכאורה ראי' להרמב"ם ז"ל דכ' דבלאי פשתן פסולה דאינו ניכר שהן ג"ק, ועי' בב"י א"ח סתמ"ז שכי' דבגדים שכובסים בחלב חטה ל"ש בהו איסור חמץ דאין צורת החמץ ניכרת עוד, ובמק"א דנתי בס"ד בענין הנירות הנעשים מצמר ופשתים דל"ש כלל לאסור משום שעטנז דכבר נשתנה צורתן ואמרנו שם דאפי' בדאורייתא שייך לומר כן ואכ"מ]. ונ"ל די"ל דכיון דבעינן דומיא דגרנך ויקבך כמו שאיתא לקמן מ"ד, א"כ בעינן דווקא דבר הנזרע בידי אדם כגו"ר, וכל שאינו כן ל"ה ג"ק לענין זה, וא"ש דקיי"ל דבקרקע אין מסככי' והרי קיי"ל דהטוחן עפר בשבת חייב משום טוחן אף דקיי"ל דאין טוחן אלא בג"ק, ולדברינו א"ש דלענין סיכוך בעינן ג"ק דווקא דבר הנזרע בידי אדם משא"כ בידי שמים ודוק.

פ"ב מ"א. אר"י נוהיגן היינו. אפ"ל לכאורה דאף דר"י בפ"ק ס"ל דסוכה דירת קבע כשרה מ"מ אינו מוכח דס"ל דעראי פסולה אלא דתרווייהו כשרים, וא"כ י"ל דהיכא דעשאה קבע לא אתי אהל עראי ומבטלה, והיכא דעשאה עראי שפיר י"ל דגם לדידיה מבטלה וא"כ לא בכ"מ מתיר ר"י לישון תחת המטה בסוכה רק היכא דעשאה קבע, אבל לעולם י"ל לדידיה אתי אהל ארעי ומבטל אהל קבע. אך ממ"ב דלקמן מ' דלר"י סוכה דירת קבע דוקא וע"ל ד' ב', ויזמא י' א'.

76 מ"ד. אוכלים ושותים עראי חוץ לסוכה. ערע"ב שדקדק לכתוב כשדעתו לסעוד אח"כ נ"ל דזולת זה י"ל באמת דאסור דאם סגי ליה בכביצה או ה"ל כסעודת קבע ואסור לאכול, כמו דאסור לישון שינת עראי משום שאין קבע לשינה ה"נ למי שסגי ליה במעט

יזכרון
מאסף גובני.
חוק

יזכרון לאור חיי זכרון יזכרון
נו יזכרון. חובלית

לאכה
ה אין
ה"ן
אחר.
הלי'
חייב
תכוין
(רב
ודאי
אפי'
ז צ"ז
וא"כ
תבתי

לשבור רעבונו ולא יאכל עוד אסור לו לאכול המעט הזה, ובדוחק י"ל דבטלה דעתו. ויש להביא ראיה מהא דלקמן מ"ה דהביאו לו לר"צ פחות מכביצה ואכלו חוץ לסוכה. וג"ל דר"צ לרוב תעניתים ל"ה יכול לאכול יותר וה"ל בכביצה סגי בכך לרעבונו וע"כ [דוקא כביצה] אכלו חוץ לסוכה ולא כביצה. L

מ"ה. מעשה והביאו לו לריב"ז כו' ולר"ג ב' כותבות ודלי של מים. נראה דמעשה שהיה כ"ה, ועוד נראה דקמ"ל רבותא דהא מלר"ג בספ"ק דברכות דפירות מזו המינין ה"ל כפת לברך ג' ברכות, וא"כ י"ל דקובע ג"כ לענין סוכה דיותר מכביצה בעי סוכה ע"כ אמר ב' כותבות דודאי הם יותר מכביצה ומ"מ רק חומרא הוא ולא מצד הדין, וע' יומא ט' ב'. ומה שא' דלי של מים אפ"ל דא"ר כלל ד"ל דהיה צריך המים ליטול ידיו לאכילתו והי' רחוק מהסוכה בענין שלא היה תיכף לנט"י ברכה, ולא לשותתו כלל.

ונראה דבמה שיש קבע בכ"מ קובע אף ביו"ט לחייבו בפחות כביצה, משא"כ בתמרים ל"ש בזה קבע ודוק.

שם. ולא בירך אחריו. לכאורה י"ל דאם הי' צריך לברך ממילא מהמצוה ה"ל קבע ואסור לאכול בלא סוכה וכשי' הראשונים ז"ל, דס"ל דבשבת ויו"ט אסור לאכול אף פחות מכביצה [בלי קידוש] דשויו"ט קובע, וה"נ גם מצוה דבהמ"ז דאורייתא, וא"ש מאי דאשמעינן הכא שלא בירך אחריו, אלא ד"ל דל"ש קביעות בזה שהוא רק אחר האכילה דאינו חייב בבהמ"ז רק אח"כ, וא"כ לא באה המצוה לקובעתו בסוכה רק אחר האכילה ול"ד לשויו"ט.

וטעון עיון בפחות מכביצה נמי ליחסר חוץ לסוכה משם חצי שיעור אסור מה"ת, ולר"ל ליחסר מדרבנן, ואולי לא שייך לאסור משום חזי לאצטרופי דבפחות מכביצה אדם אוכלו עראי, וא"כ אף כשיוסיף אינו עושה איסור באכילתו דאינו מצטרף למה שאכל מקודם.

מ"ז. מש"כ מהאזרח. ע' בגמ' מ"ש דהלכתא ניהו, ומש"כ הח"מ ז"ל להוציא נוער"ק לשונו ז"ל צע"ק.

מ"ח. נשים ועבדים וקטנים פטורים מן הסוכה. ערע"ב מש"כ אין חייבות בסוכה ליל א' ש"ח, הל"ל כל החג דהא שינה בחג הוא חובה כל ימות החג, ורק אכילה הוא דאינו רק בלילה הראשונה.

פ"ג מ"א. נפרדו עליו כשר רי"א יאגדנו מלמעלה. נ"ל דת"ק ס"ל דרק ראוי לאגוד בענין ור"י ס"ל דל"א כל הראוי לביילה אין בילה מעכבת בו, ואולי לשיטתייהו בפ"ק מ"א דלר"י לחד אוקימתא לס"ל הך דכל הראוי לבלה כמש"כ במק"א בס"ד.

מ"ז. ואין ממנו
דלצורך מצוה
ועמש"כ בקו"נ
שראוי לאכילה

מ"ה. של תרנו
דרבנן י"ל דמו
פסול דבעינן
בגמ' דכיון דנ
דכיון דאם נט
בפסחים ל"ו ג

מ"ח. ע"י תורי
בכל תוסיף מ
פסחים כ"ה ב

מ"ט. מי שהי
דלא הותר אי
ועי' תוס' כתו
בס"ד.

מ"ב. בראשו
כל ירושלים ו
ולכאורה מהא
זכר לציון מ'
וי"ל דלרש"י
ז' בגבולין ז'
ושאר כל הימ
הגר"א ז"ל בו
בעתו בס"ד.

Samson ben Zadok

ס פ ר

ת ש ב " ין

מ א ת

רבינו שמשון בר צדוק ז"ל

כולל פסקי ומנהגי רבו

מהר"ם מרוטנבורג

עם הביאור החשוב

שבעת הנרות

מאת הגאון הגדול

רבי משה בצלאל האבדק"ק סייני

מהדורה חדשה

עם הוספות יקרות ונכבדות

השמטות והשלמות לתשב"ץ

הערות כת"י הגאון רבי ירוחם פישל פרלא ז"ל

הערות וביאורים מאת חו"ר כולל אברכים „טהרת יום טוב”
קונטרס „זהרי חמה” מאת הר"ר משה חיים הכהן ש"פ שניידר

יוצא לאור

ע"י כולל לאברכים מובחרים

טהרת יום טוב

בנשיאות כ"ק האדמו"ר מהעלמעץ שליט"א

דסמכ"י אחזקה שיהא כדשפתא ויקיים המנוה לסוף ומנהי ביטוי בנשבע נישן כחמסר דזו חינו בידו והיה נתיב נפרס בנשבע לישן עד משך ג' ימים ולא לאלתר וזהו ודאי אריכות דברים :

קמג יקנה"ז אע"פ שהזמן אינו אלא בשביל קידוש ולא בשביל הבדלה . והשיב הרא"ש פ"ד דסוכה סו"ד דהתם משום דהבדלה טעונה כוס אין להפסיק בזמן בין צפה"ג להבדלה אבל הכא אי סוכה ל"ג זמן בליל צ' למה יפסיק בסוכה בין קידוש לזמן כו' ע"ש . ולענד"כ דע"ל דשאני הבדלה דהיא חדא מילתא עם קידוש כדאי' בפסחים דק"ב ע"ב וכדפי' לשב"ס דהבדלה עלמה הוא מזכיר קדושת יו"ט דהמבדיל בין קודש לקודש מצד ע"ס . ולכך נמי ל"ח הבדלה הפסק בין קידוש לזמן . מה שאין כן בהא דסוכה דלא שייך זה דהא מצד לישב בסוכה גם צחה"מ שפיר חשיב צרכת סוכה הפסק בין קידוש לזמן . ובנוב"ק חא"ח סו" מ"א כתב דבליל צ' לכ"ט סוכה קדים דהזמן רק דרבנן שו"ט צ' דרבנן וסוכה דאורייתא כל ז' ימים ודאורייתא נקרא מקודש נגד דרבנן ותדיר ומקודש פסק הרמב"ם דשזים הם וא"כ נגד מעלת תדיר דזמן יש לסוכה מעלת מקודש ועוד נוסף מעלת חיובא דיומא כו' ע"ש . וז"ל בכוונתו דאע"ג דברכת הסוכה דרבנן הוא אף שסוכה גופא דאורייתא . מ"מ

עדיפא מזמן דיו"ט צ' דהיו"ט צ' גופיה דרבנן וה"ל ברכת הזמן ידידה תרי דרבנן וצרכת סוכה רק חד דרבנן . אך לעיל סו" ק"כ הבאחי בדמחלוקת שנויה אי חד דרבנן אליס מתרי דרבנן ואכמ"ל . ועמ"ש בשאנ"א סו" כ"ב דאין לדאורייתא מעלה נגד דרבנן בקדימה :

קמז אבל פירות כבינה אוכל בטוב חוץ לסוכה ואפילו פס . ויש לעיין בזקן ששביעמו בכבינה ואינו אוכל יותר אי אזלינן בתר ידידה דאללו הוי קבע דאין אללו אכילה חשובה מנו וחייב בסוכה א"ד כמלה דעתו ובתר כ"ע אזלינן וכיון דלכ"ע חשיב כבינה עראי ואינה אכילה חשובה ול"ה כעין תדורו [ער"ן בסוכה דכ"ה] פטור מסוכה גם בזקן אף שאללו ליכא אכילה חשובה מנו . ובצרכי יוסף ס"ס קל"ז הביא מהרדב"ז דגם לכה"ג דסובר דבאוכל כזית אינו פטור בצרהמ"ז למי שאכל כדי שביעה . מ"מ זקן ששבע מכזית מלי לפטור אחרים שאכלו כדי שביעה דכ"ע ע"ש . וא"כ לכאורה י"ל כמו דלא אמרינן בזה בטלה דעתו ה"ה בחיוב סוכה . ובסוכה ריש דכ"ז מהא דנתנו לר' לרזק אוכל פחות מכבינה וזכלו חוץ לסוכה . פריך לר"י ואביי דמשמע הא בכבינה צבי סוכה כו' ע"ש . ולא משני דלר' לרזק היה כבינה כדי שביעה . אין ראיה דבתר כ"ע אזלינן . דו"ל דנראה דחמ" להס"ם

העיסוף . וזה הכלל כל מקום שהעשייה הוא גמר מצוה כגון מצוה בשמנית אותה בפתח יש לברך על עשייתה וכן כולם :

קמא סך פסול אם הוא באמצע הסוכה (קמא) והוא של ז' טפחים פסול אבל ג' על ג' לא . דף של ג' טפחים יכול להניח על הסוכה אפילו לבחולה . ומן הצד אינו פסול כ"א ד' אמות . ופחות אני עושה אותו כמו רופן עקומה . מיהו אין יושבים החתיו אפי' בפחות מד' אמות :

קמב ולעולם מצרכין לישב בסוכה קודם ברכת המוציא ואפי' בחול כדאיתא במסכת סוכה פרק לולב וערבה (דף מו) נכנס לישב בסוכה כלומר מיד כשנכנס בה כדי לאכול יש לו לברך לישב בסוכה . אבל הנכנס כדי לישן אין לו לברך לפי שאין קבע לשינה (קמב) שפעמים האדם סבור לישן ואינו יושן [מיטו העולם נוהגין שלא לברך לישב בסוכה עד לאחר צרכת המוציא כחול . ונשכח וצו"ע מצרכין אחר הקידוש קודם צרכת המוציא . ע"כ] :

קמג רבינו יעקב בר שמשון רצה לומר רוקא בליל ראשון של סוכות יש לברך זמן לבסוף לפי שקאי אהרווייהו אעשיית סוכה ואיום טוב . אבל בליל שני צריך לומר זמן קודם סוכה . לפי שהזמן לא קאי כ"א איום טוב . אבל אבי העזרי אומר שזה אינו שהרי בכל מקום אומר הספר (קמג) יקנה"ז אע"פ שהזמן אינו בשביל קדוש ולא בשביל הבדלה . ועוד אחר פרק החליל (דף נו) הלכתא סוכה ואח"כ זמן . ואינו מחלק בין ליל א' לליל ב' . לכך יש לומר זמן לבסוף בין בליל א' בין בליל ב' . וכן היה נוהג מזה"מ וז"ל :

קמד פירות מותר לאכלם חוץ לסוכה אמנם מזה"מ וז"ל בחמיר על עצמו שאינו אוכל חוץ לסוכה אפי' פירות לפי שיש בפרק בהרא דיומא (דף עט) ב' לשונות חד אמר פירות לא בעי סוכה וחד אמר פירות בעי סוכה והוא עושה כרברי החמיר . (קמד) אבל פירות כביצה אוכל בטוב חוץ לסוכה ואפילו פת כדאיתא בפרק הישן (דף נו) אוכלים אכילת עראי כד בריך בר בי רב ועייל לכלה . ופרש"י שזהו כביצה . ונראה ששתה מזה"מ וז"ל יין חוץ לסוכה לפי ששתיה היא לגמרי עראי [ומיהו המסקנא הוא דערי לא בעי סוכה . והחמיר חנא עליו צרכת כדאמרי' בסוכה (דף נו) נבי ההוא דרבי לרזק סביאו לפניו כותבת ודלי על מים ואמר העלם לסוכה לפי שרצה להחמיר על עצמו . ודוקא פירות הוא ולא בעי סוכה אע"פ דלא הוי פת בסוכה אם השלים צמייה חרימא ילא ומיני תרגימא

דסמכ"י אחזקה שיהא כדשפתא ויקיים המנוה לסוף ומנהי ביטוי בנשבע נישן כחמסר דזו חינו בידו והיה נתיב נפרס בנשבע לישן עד משך ג' ימים ולא לאלתר וזהו ודאי אריכות דברים :

קמא והוא של ז' טפחים פסול . אסכך קאי וז"ל של ד' טפחים עי' טוס"ע סו" תרל"ב . וקל"מ מנומנס הא דמסיק אבל ג' על ג' לא . דתפ"ל אפילו יותר מג' כל שאינו ד"ט כר . וע"ש דבסוכה דז"ט פסול סכך פסול בנ"ט : אפי' לכתחלה . עי' בש"ע סו" תרכ"ט סעיף י"ח :

קמב שפעמים האדם סבור לישן ואינו יושן . כ"כ התוס' בצרכות דף י"א ע"ב בד"ה שכבר שאין בידו לישן כל שעה שירצה ע"ש . ולכאור' קשה מדתנן בשבועות דכ"ה ע"ב דשייך שבועת ביטוי בשאיין ושלא לישן ופרכי' מדאמר ריו"ח שבועה שלא לישן ג' ימים דהוי שבועת שוא ומשני התם דאמר ג' הכא דלא אמר ג' ע"ש . ואי אין ביד האדם לישן איך מ"ל שיתחייב בשבועת ביטוי על שאיין . בנשבע על לאחר ג' ימים הא א"א שלא לקיים שבועתו . וגם הוי שוא כעין שכתב הרא"ש פרק ג' דשבועות סו" י"א מהירושלמי בנשבע על חרין דאינון חרין הוי שוא . ואי על בתוך ג"י אי אין זה בידו אינו חייב משום ביטוי וכעין שכ' הרמב"ם רפ"ה דשבועות בנשבע על אחרים שיעשו כך וכך או לא יעשו כו' אינו חייב בשבועת ביטוי שהרי אין בידו לא לקיים ולא לבטל כן ע"ש . וה"כ אף בנשבע שלא לישן בתוך ג"י בידו לאנוס עלמו שלא לישן אבל שאיין הא אינו בידו . וממילא גם בלא לישן בתוך ג"י ליכא משום שבועת ביטוי לקרבן כיון דליחא בשאיין בתוך ג"י עי' שבועות דכ"ה ע"ב ובדמב"ם פ"ה משבועות ה' ט"ו . אך י"ל דרק שאיין לאלתר בתוך שעה או שהים אינו בידו דככה"ג שכיח שלא יוכל לישן בתוך זמן כזה . אבל בשאיין בתוך משך ג"י אף דמ"ל על צד הרחוק שגם זה לא יוכל אבל ע"פ רוב יוכל לישן במשך כזה כשירצה ושייך ככה"ג שבועת ביטוי . ורק לענין צרכת סוכה דמיירי לענין שיהא יושן סמוך לצרכתו זהו אינו בידו . ועמ"ש הכ"מ פ"א משבועות הל' ב' דהשמיט הרמב"ם אישן

להס"ם לומר דר' זרובק היה משונה במאכלו משאר אנשים . תרס"ז ליכא בהנפוח לשנה הבאה . והג"ל בטעם שי וי ומלשון הרע"ב בערתי דתני . דפירש דבר מוטע להסיר רעבונו ורעמו לסעוד אח"כ . יש לדייק דגם בלא שבע כל שאין דעמו לאכול עוד מחמת צרכה גם בכביזה כיון דאללו חשיב זה קבע מחמת דאין לו סעודה חשובה מזו [אף דזה ל"ש צברהמ"ז לבה"ג] ול"ע :

קבוצה והמקוץ כו' . הכא נקיט דחייב לאכול בסוכה . ובח"ל הגדול הלכות סוכה ס"ס רל"ט מחייבו גם צרכה ע"ש . והג"ל דדדיוק נקט הכא רק לאכול . דכבר הביא הב"י סי' תר"מ מר' פרץ דרק משינה פטור מלמער ולא מאכילה משום דאכילה אינה אלא לפי טעה ושרוב הפוסקים פטרוהו גם מאכילה ע"ש . ואם כן אף אי סובר כרוב הפוסקים . עכ"פ יש לחלק כן בהב"א הלעז עליו בפשיעותו כמו שהביא המג"א סי' תר"מ סק"ד דה"ל לעשות קודם החג ולקח גם במלמער הרבה [כל שאין חשש סכנה] חייב בסוכה ע"ש . דסגי להחמיר עליו באכילה אף דשאר מלמער פטור גם מאכילה . והא"י מחמיר יותר לחייבו גם בשניה . ופליגי השע"ץ והא"י כנ"ל לכאורה :

קמו ומתיר לשום מטה או ספסל על הקערה ביום טוב בסוכה כרי להגן מן המטר שסכך פסול למטה סעודה אינו פוסל :

קמו (קמו) ואוכל בשמיני עצרת לילה ויום בתוך הסוכה ואם אירע יום שמיני בשבת אוכל סעודה ג' בסוכה :

קמח ולעולם במוצאי סוכות הולך בסוכה ונוטל רשות ממנה ואומר יהי רצון (קמח) שנוכה בשנה הבאה לסוכה של לוויתן :

קמח בקרובות של סוכות אומרים הוכפים ברוך ולוחשים לשון הכיפה . ואומר בכל המועד פסוקים במוסף כמו שקורין בספר תורה ואומר בהושענא רבה למען תמים . (קמח) לוא לנו מלא וי"ו כי בענין אחר לא תמצא דו"י"ו :

קב (קב) וביום שלפני הושענא רבה קורין לרביעי וביום החמישי וביום הששי ובהש"ר קורין וביום הששי וביום השביעי כי לעולם קורין לרביעי ספיקא דיומא :

חסל דיני סוכה . אחל דיני לולב

קנא שאל רב ברוך לרבינו נסים גאון מפני מה אנו מברכין זמן בשני ימים טובים של ר"ה על תקיעת שופר . ועל נמיילת לולב אין אנו מברכין ב"א פעם אחת זמן . והשיב לו . זמן סוכה שהוא דאורייתא ביון שבירך פעם אחת זמן בלילה אינו צריך לברך ביום דאורייתא ומפיק דאורייתא . ומה שאנו מברכין זמן על הלולב ביום ראשון של סוכה לפי (קנא) שהזמן שבירך בלילה סוכה היה בשביל עשייה סוכה ולא בשביל נמיילת לולב . אבל הזמן דראש השנה שהוא מרובנן זמן שבירך בלילה אינו פוטר את של יום שהוא דאורייתא . וכן מוכח בפרק בכל מערבין (דף ט) שזמן של ראש השנה ויום כפורים

קנ וביום שלפני הו"ר כו' ובהו"ר כו' . א"ל מ"ש הגך ב' ימים דנקיט הא בכל ימי חה"מ הדין לקרות לרביעי ספיקא דיומא :

קנא שהזמן שבירך בליל סוכה היה בשביל עשיית הסוכה ולא בשביל נמיילת לולב . ולא ביאר הטעם . ונראה לי דסובר דבא"י לא שעת עשיה ולא שעת המלוה אין ראוי שיפטור אז שהחיינו כמ"ש בהגהה . אלא דה"ל כמ"ש הרא"ש פ' לולב וערבה ס"ס ב' דבגטלו לשם מלוה לבדך עליו עדיף מנטלו בחול אחר עשיה ולכך אף אם יום א' היה חול מהני ע"ש היטב . ולכך אע"ג דשהחיינו דליל א' דסוכה פוטר ליל ב' אף אי ליל א' היה חול דמה"ט פסק בש"ע סימן תרס"א בליל ב' זמן ואח"כ סוכה וע"ש בט"ז . וכן שהחיינו דלולב דיום א' פוטר יום ב' אף אם יום א' היה חול . היינו משום דעכ"פ היה אז שעת שייכות מלוה מחמת ספק . אבל א"ל לפטור שהחיינו דליל א' ללולב כיון דאין מלוה לולב בלילה הוי לא זמן עשיה ולא זמן המלוה [זולת בה"ג שהובא בח"י הלכות סוכה ולולב סי' שט"ז דס"ל דגם כה"ג מהני] . ועיין מ"ש לעיל סימן ק"כ בענין דהכא . וגודי עיני ראייתי בתשו' עמודי אור סי' ל"ו . שהביא הירושלמי דפ"ו דברכות

הרנימא היינו נשר וכיוצא בו ומדמהני השלמה שמע מינה צנו סוכה . ודלא כפי' הקוץ שפירש מיני הרנימא היינו פירות דודאי פירות לא בני סוכה ולא מהניא ביה השלמה . עכ"ל :

קמח (קמח) והמקוץ דם חייב לאכול בסוכה :

קמו (קמו) ומתיר לשום מטה או ספסל על הקערה ביום טוב בסוכה כרי להגן מן המטר שסכך פסול למטה סעודה אינו פוסל :

קמו (קמו) ואוכל בשמיני עצרת לילה ויום בתוך הסוכה ואם אירע יום שמיני בשבת אוכל סעודה ג' בסוכה :

קמח ולעולם במוצאי סוכות הולך בסוכה ונוטל רשות ממנה ואומר יהי רצון (קמח) שנוכה בשנה הבאה לסוכה של לוויתן :

קמח בקרובות של סוכות אומרים הוכפים ברוך ולוחשים לשון הכיפה . ואומר בכל המועד פסוקים במוסף כמו שקורין בספר תורה ואומר בהושענא רבה למען תמים . (קמח) לוא לנו מלא וי"ו כי בענין אחר לא תמצא דו"י"ו :

קב (קב) וביום שלפני הושענא רבה קורין לרביעי וביום החמישי וביום הששי ובהש"ר קורין וביום הששי וביום השביעי כי לעולם קורין לרביעי ספיקא דיומא :

קמו ומתיר לשום מטה או ספסל על הקערה כו' . ע"כ כשמאכל בקערה מיירי דברי קניית ל"ל הגנה ממטר . ולכאורה קשה מפסחים דק"ב ע"ב אוכלין ומשקין תמה המטה כו' רוח רעה שורה עליהן וכ"מ בטוש"ע יו"ד סי' קט"ו . ודומק לומר דמתיר משום ענין סוכה ולא מיירי מאיסור דר"ר וע"י שבעת דף ג' ע"א בחוד"ה צבא . ול"ל במטה דומיא דספסל שאין יטנים עליה . ובמ"ש שסכך פסול למטה מ' אינו פוסל . כ"ל לכאורה דאינו כלל גמור . למ"ש הר"ן ר"פ הישן דקטופות דקביעי פסלי אפילו בפחות מ' הואיל ולהוכן עשויות משא"כ מטה דלגבה עשויה ע"ש . ובש"ע סי' תרל"ג ס"ט נובאר בסוכה גבוהה מ' והולין יורדין לתוך י' כו' פסולה [דה"ל דירה סרוחה] וצנוי יורדין לתוך י' אינם פוסלים וע"ש צברמ"ג . וא"כ י"ל דסכך פסול תוך י' שאינו כמטה דעשוי לגבה . וגם אינה לנוי שפיר פסול דלא עדיף מהולין יורדין לתוך י' דפסול :

קמו ומתיר לשום מטה או ספסל על הקערה כו' . ע"כ כשמאכל בקערה מיירי דברי קניית ל"ל הגנה ממטר . ולכאורה קשה מפסחים דק"ב ע"ב אוכלין ומשקין תמה המטה כו' רוח רעה שורה עליהן וכ"מ בטוש"ע יו"ד סי' קט"ו . ודומק לומר דמתיר משום ענין סוכה ולא מיירי מאיסור דר"ר וע"י שבעת דף ג' ע"א בחוד"ה צבא . ול"ל במטה דומיא דספסל שאין יטנים עליה . ובמ"ש שסכך פסול למטה מ' אינו פוסל . כ"ל לכאורה דאינו כלל גמור . למ"ש הר"ן ר"פ הישן דקטופות דקביעי פסלי אפילו בפחות מ' הואיל ולהוכן עשויות משא"כ מטה דלגבה עשויה ע"ש . ובש"ע סי' תרל"ג ס"ט נובאר בסוכה גבוהה מ' והולין יורדין לתוך י' כו' פסולה [דה"ל דירה סרוחה] וצנוי יורדין לתוך י' אינם פוסלים וע"ש צברמ"ג . וא"כ י"ל דסכך פסול תוך י' שאינו כמטה דעשוי לגבה . וגם אינה לנוי שפיר פסול דלא עדיף מהולין יורדין לתוך י' דפסול :

קמו ומתיר לשום מטה או ספסל על הקערה כו' . ע"כ כשמאכל בקערה מיירי דברי קניית ל"ל הגנה ממטר . ולכאורה קשה מפסחים דק"ב ע"ב אוכלין ומשקין תמה המטה כו' רוח רעה שורה עליהן וכ"מ בטוש"ע יו"ד סי' קט"ו . ודומק לומר דמתיר משום ענין סוכה ולא מיירי מאיסור דר"ר וע"י שבעת דף ג' ע"א בחוד"ה צבא . ול"ל במטה דומיא דספסל שאין יטנים עליה . ובמ"ש שסכך פסול למטה מ' אינו פוסל . כ"ל לכאורה דאינו כלל גמור . למ"ש הר"ן ר"פ הישן דקטופות דקביעי פסלי אפילו בפחות מ' הואיל ולהוכן עשויות משא"כ מטה דלגבה עשויה ע"ש . ובש"ע סי' תרל"ג ס"ט נובאר בסוכה גבוהה מ' והולין יורדין לתוך י' כו' פסולה [דה"ל דירה סרוחה] וצנוי יורדין לתוך י' אינם פוסלים וע"ש צברמ"ג . וא"כ י"ל דסכך פסול תוך י' שאינו כמטה דעשוי לגבה . וגם אינה לנוי שפיר פסול דלא עדיף מהולין יורדין לתוך י' דפסול :

קמו ומתיר לשום מטה או ספסל על הקערה כו' . ע"כ כשמאכל בקערה מיירי דברי קניית ל"ל הגנה ממטר . ולכאורה קשה מפסחים דק"ב ע"ב אוכלין ומשקין תמה המטה כו' רוח רעה שורה עליהן וכ"מ בטוש"ע יו"ד סי' קט"ו . ודומק לומר דמתיר משום ענין סוכה ולא מיירי מאיסור דר"ר וע"י שבעת דף ג' ע"א בחוד"ה צבא . ול"ל במטה דומיא דספסל שאין יטנים עליה . ובמ"ש שסכך פסול למטה מ' אינו פוסל . כ"ל לכאורה דאינו כלל גמור . למ"ש הר"ן ר"פ הישן דקטופות דקביעי פסלי אפילו בפחות מ' הואיל ולהוכן עשויות משא"כ מטה דלגבה עשויה ע"ש . ובש"ע סי' תרל"ג ס"ט נובאר בסוכה גבוהה מ' והולין יורדין לתוך י' כו' פסולה [דה"ל דירה סרוחה] וצנוי יורדין לתוך י' אינם פוסלים וע"ש צברמ"ג . וא"כ י"ל דסכך פסול תוך י' שאינו כמטה דעשוי לגבה . וגם אינה לנוי שפיר פסול דלא עדיף מהולין יורדין לתוך י' דפסול :

קמו ומתיר לשום מטה או ספסל על הקערה כו' . ע"כ כשמאכל בקערה מיירי דברי קניית ל"ל הגנה ממטר . ולכאורה קשה מפסחים דק"ב ע"ב אוכלין ומשקין תמה המטה כו' רוח רעה שורה עליהן וכ"מ בטוש"ע יו"ד סי' קט"ו . ודומק לומר דמתיר משום ענין סוכה ולא מיירי מאיסור דר"ר וע"י שבעת דף ג' ע"א בחוד"ה צבא . ול"ל במטה דומיא דספסל שאין יטנים עליה . ובמ"ש שסכך פסול למטה מ' אינו פוסל . כ"ל לכאורה דאינו כלל גמור . למ"ש הר"ן ר"פ הישן דקטופות דקביעי פסלי אפילו בפחות מ' הואיל ולהוכן עשויות משא"כ מטה דלגבה עשויה ע"ש . ובש"ע סי' תרל"ג ס"ט נובאר בסוכה גבוהה מ' והולין יורדין לתוך י' כו' פסולה [דה"ל דירה סרוחה] וצנוי יורדין לתוך י' אינם פוסלים וע"ש צברמ"ג . וא"כ י"ל דסכך פסול תוך י' שאינו כמטה דעשוי לגבה . וגם אינה לנוי שפיר פסול דלא עדיף מהולין יורדין לתוך י' דפסול :

קמו ומתיר לשום מטה או ספסל על הקערה כו' . ע"כ כשמאכל בקערה מיירי דברי קניית ל"ל הגנה ממטר . ולכאורה קשה מפסחים דק"ב ע"ב אוכלין ומשקין תמה המטה כו' רוח רעה שורה עליהן וכ"מ בטוש"ע יו"ד סי' קט"ו . ודומק לומר דמתיר משום ענין סוכה ולא מיירי מאיסור דר"ר וע"י שבעת דף ג' ע"א בחוד"ה צבא . ול"ל במטה דומיא דספסל שאין יטנים עליה . ובמ"ש שסכך פסול למטה מ' אינו פוסל . כ"ל לכאורה דאינו כלל גמור . למ"ש הר"ן ר"פ הישן דקטופות דקביעי פסלי אפילו בפחות מ' הואיל ולהוכן עשויות משא"כ מטה דלגבה עשויה ע"ש . ובש"ע סי' תרל"ג ס"ט נובאר בסוכה גבוהה מ' והולין יורדין לתוך י' כו' פסולה [דה"ל דירה סרוחה] וצנוי יורדין לתוך י' אינם פוסלים וע"ש צברמ"ג . וא"כ י"ל דסכך פסול תוך י' שאינו כמטה דעשוי לגבה . וגם אינה לנוי שפיר פסול דלא עדיף מהולין יורדין לתוך י' דפסול :

קמו ומתיר לשום מטה או ספסל על הקערה כו' . ע"כ כשמאכל בקערה מיירי דברי קניית ל"ל הגנה ממטר . ולכאורה קשה מפסחים דק"ב ע"ב אוכלין ומשקין תמה המטה כו' רוח רעה שורה עליהן וכ"מ בטוש"ע יו"ד סי' קט"ו . ודומק לומר דמתיר משום ענין סוכה ולא מיירי מאיסור דר"ר וע"י שבעת דף ג' ע"א בחוד"ה צבא . ול"ל במטה דומיא דספסל שאין יטנים עליה . ובמ"ש שסכך פסול למטה מ' אינו פוסל . כ"ל לכאורה דאינו כלל גמור . למ"ש הר"ן ר"פ הישן דקטופות דקביעי פסלי אפילו בפחות מ' הואיל ולהוכן עשויות משא"כ מטה דלגבה עשויה ע"ש . ובש"ע סי' תרל"ג ס"ט נובאר בסוכה גבוהה מ' והולין יורדין לתוך י' כו' פסולה [דה"ל דירה סרוחה] וצנוי יורדין לתוך י' אינם פוסלים וע"ש צברמ"ג . וא"כ י"ל דסכך פסול תוך י' שאינו כמטה דעשוי לגבה . וגם אינה לנוי שפיר פסול דלא עדיף מהולין יורדין לתוך י' דפסול :

קמו ומתיר לשום מטה או ספסל על הקערה כו' . ע"כ כשמאכל בקערה מיירי דברי קניית ל"ל הגנה ממטר . ולכאורה קשה מפסחים דק"ב ע"ב אוכלין ומשקין תמה המטה כו' רוח רעה שורה עליהן וכ"מ בטוש"ע יו"ד סי' קט"ו . ודומק לומר דמתיר משום ענין סוכה ולא מיירי מאיסור דר"ר וע"י שבעת דף ג' ע"א בחוד"ה צבא . ול"ל במטה דומיא דספסל שאין יטנים עליה . ובמ"ש שסכך פסול למטה מ' אינו פוסל . כ"ל לכאורה דאינו כלל גמור . למ"ש הר"ן ר"פ הישן דקטופות דקביעי פסלי אפילו בפחות מ' הואיל ולהוכן עשויות משא"כ מטה דלגבה עשויה ע"ש . ובש"ע סי' תרל"ג ס"ט נובאר בסוכה גבוהה מ' והולין יורדין לתוך י' כו' פסולה [דה"ל דירה סרוחה] וצנוי יורדין לתוך י' אינם פוסלים וע"ש צברמ"ג . וא"כ י"ל דסכך פסול תוך י' שאינו כמטה דעשוי לגבה . וגם אינה לנוי שפיר פסול דלא עדיף מהולין יורדין לתוך י' דפסול :

קמו ומתיר לשום מטה או ספסל על הקערה כו' . ע"כ כשמאכל בקערה מיירי דברי קניית ל"ל הגנה ממטר . ולכאורה קשה מפסחים דק"ב ע"ב אוכלין ומשקין תמה המטה כו' רוח רעה שורה עליהן וכ"מ בטוש"ע יו"ד סי' קט"ו . ודומק לומר דמתיר משום ענין סוכה ולא מיירי מאיסור דר"ר וע"י שבעת דף ג' ע"א בחוד"ה צבא . ול"ל במטה דומיא דספסל שאין יטנים עליה . ובמ"ש שסכך פסול למטה מ' אינו פוסל . כ"ל לכאורה דאינו כלל גמור . למ"ש הר"ן ר"פ הישן דקטופות דקביעי פסלי אפילו בפחות מ' הואיל ולהוכן עשויות משא"כ מטה דלגבה עשויה ע"ש . ובש"ע סי' תרל"ג ס"ט נובאר בסוכה גבוהה מ' והולין יורדין לתוך י' כו' פסולה [דה"ל דירה סרוחה] וצנוי יורדין לתוך י' אינם פוסלים וע"ש צברמ"ג . וא"כ י"ל דסכך פסול תוך י' שאינו כמטה דעשוי לגבה . וגם אינה לנוי שפיר פסול דלא עדיף מהולין יורדין לתוך י' דפסול :

קמו ומתיר לשום מטה או ספסל על הקערה כו' . ע"כ כשמאכל בקערה מיירי דברי קניית ל"ל הגנה ממטר . ולכאורה קשה מפסחים דק"ב ע"ב אוכלין ומשקין תמה המטה כו' רוח רעה שורה עליהן וכ"מ בטוש"ע יו"ד סי' קט"ו . ודומק לומר דמתיר משום ענין סוכה ולא מיירי מאיסור דר"ר וע"י שבעת דף ג' ע"א בחוד"ה צבא . ול"ל במטה דומיא דספסל שאין יטנים עליה . ובמ"ש שסכך פסול למטה מ' אינו פוסל . כ"ל לכאורה דאינו כלל גמור . למ"ש הר"ן ר"פ הישן דקטופות דקביעי פסלי אפילו בפחות מ' הואיל ולהוכן עשויות משא"כ מטה דלגבה עשויה ע"ש . ובש"ע סי' תרל"ג ס"ט נובאר בסוכה גבוהה מ' והולין יורדין לתוך י' כו' פסולה [דה"ל דירה סרוחה] וצנוי יורדין לתוך י' אינם פוסלים וע"ש צברמ"ג . וא"כ י"ל דסכך פסול תוך י' שאינו כמטה דעשוי לגבה . וגם אינה לנוי שפיר פסול דלא עדיף מהולין יורדין לתוך י' דפסול :

אם מוציא את אחרים אע"פ שכולם יודעים
לברך:

תשובה לא ידעתי מקום לשאלה זו וכי הדבר
תלוי אם אכל הרבה או מעט אין הדבר
תלוי אלא משום דכתיב ואכלת ושבעת וברכת
הילכך אפילו לדברי בה"ג שכתב שמי שאכל כזית
דגן אינו מוציא אלא אותם שאכלו שיעור דרבנן
הנ"מ שאין זה הזית כדי שובעו לא אמרה אדם
מעולם כ"ש שהאחרונים חלוקים על בעל ה"ג ועיין
בדברי הפוסקים. ומסתברא שאם יש בסעודה אדם
רשום ולא אכל אלא כזית דגן ולא היה כדי שובעו
אע"פ שיש אחרים שיודעים לברך מצוה מן המובחר
שיברך הגדול הואיל וכל האחרונים דחו דברי בה"ג
הילכך מצוה בגדול. ואיברא דעובדא דינאי מלכא
פרק ג' שאכלו משמע שלא כדברי בה"ג וראיתי
מי שכתב שדברי הר"נ נוטין לדברי בה"ג ואינו
נכון. ועיין במה שכתב בתשובה בחכמי לוניל: L

סימן שני אלפים רכה

שאלת עלה דהא דתנן פרק יו"ט העובר לפני
התיבה ביום טוב של ראש השנה מתקיע
ובשעת ההלל הראשון מקרא את ההלל ופרכינן
עלה מ"ש שני מתקיע משום דכרב עם הדרת
מלך אי הכי הלל נמי נימא בשני משום ברב
עם הדרת מלך וקשיא לך מאי הדרת מלך איכא
בשני טפי מן הראשון:

תשובה תו איכא למידק מאי איריא משום הדרת
מלך תפוק לי משום דצריך להתקיע על
סדר מלכיות וזכרונות ושופרות והשני אומרם אלא
ה"פ מ"ש שני מתקיע למה תקנו מלכיות וזכרונות
ושופרות בתפלת המוספים שמתפלל השני יתקנו
הכל בתפלת יוצר שמתפלל הראשון והוא יתקיע
ורוב העולם היו בקיאים בתפלת יוצר של כל
המועדות והיו באים לביהכ"נ כדי שיוציאם ש"צ
ידי חובתן והיינו ברב עם הדרת מלך דבתפלת יוצר
לא היו באים כולם ומש"ה תקנו מלכיות וזכרונות
ושופרות ותקיעות במוסף דכיון שהיו צריכים לבא
מפני קראי דקרבנות איכא הדרת מלך מה שאין
כן בתפלת יוצר א"ה הלל נמי נימא בשני משום

טמאים בין טהורים וקשיא דתנן בפ"ב דערלה
בשר קדשי קדשים ובשר קדשים קלים שנתבשל
עם בשר תאווה אסור לטמאים ומותר לטהורים
ומשמע דמותר לכהנים לטהורים וכן כתב ז"ל
בפירושו אם היה בשר קדשי קדשים הוא
שנתבשל עם בשר תאווה אוכלין הכל לטהורים
הכהנים כמו שביארנו ואם היה בשר קדשים
קלים שנתבשל עם בשר תאווה אוכלין אותו
טהורי הזרים ולא נחוש בזה הענין ודומה לו
לאחד ממששים כיון שהכל מותר ואין שם דבר
שיאסור אכילתו עכ"ל:

תשובה ע"כ משנה זו שנויה קודם שגזרו על
בשר תאווה שיהיה כשלישי לטומאה
לטמא את הקודש וגזירה זו שנויה בתוספתא דנדה
ולפיכך פירשה רבינו במשמעה וכן פירשה רבינו
שמשון וחידש בה דקדשי קדשים מותר אף לזרים
וכגון דאין בהם כדי לאסור כאשר מבואר בפירושו
והנה לד"ה מותר לטהורים ותנא דמתניתין דינא
קתני אבל אחר כך גזרו שבשר תאווה מטמא את
הקדשים ואיכא לפרושי מתניתין בגוונא אחריתי
דהא דקתני אסור לטמאים ומותר לטהורים לאו
אבשר קודש קאי דהא נטמא ואינו מותר אפילו
לטהורים אלא אבשר תאווה קאי קמ"ל דאסור
לטמאים מפני בשר קודש המעורב בו, ומותר
לטהורים לפי שנתבשל בשר קודש בתוך בשר תאווה
והכי משמע מה שכתב רבינו פ"י מהלכות מעשה
הקרבנות וז"ל בשר קדשי קדשים או בשר קדשים
קלים שנתבשל עם בשר תאווה הרי בשר התאווה
אסור לטמאים ומותר לטהורים ע"כ. וזה ממש מה
שכתבתי בפירוש המשנה א"נ בזמן שחיבר פירוש
המשנה עדיין לא עמד על התוספתא דנדה וסתמא
דמלתא דרבינו שמשון עמד עליה וסובר שהמשנה
שנויה קודם הגזירה, א"נ שאין התוספתא הלכה
כיון שלא הוקבעה בתלמוד אבל לרבינו שכתב
אותה צריך לתרץ כאשר כתבתי:

סימן שני אלפים רכד

שאלת על מי שאכל כזית דגן והוא כדי שובעו
כגון שהיה זקן או חולה או אכל תחלה

א שמיני
ה שבעה
ז שהיה
ח ומקריב
א פרשה
ב כון הוא
ג שבעה
ד נטמא
ה הפסוק
ו הראשון
ז ולמחר
ח שת ויהי
ט ימא מת
י חששו
יא על יוסף
יב כמבואר
יג עה וגו'
יד הקמת
יז דורשין
יח משה
יט נאמרה
כא א ודאי
כב לא ס"ל
כג אלא
כד יב ימי
כה המשכן
כז מישאל
כח בי יוסי
כט ים שני
ל יודקקו
מו בזמנו.

שכתב
אבות
טהור
א את
וכיון
ס בין

הלכות ברפת המזון סימן קפד

רעב (יח) מחמת אותה אכילה, וימשעה שהתחיל להיות רעב, אף על פי שלא נתעצל לצדק לצמרי קתעצל לגמרי דונינו ליה. וכן נמי לענין אכילת פרות ושמת יין, אם אינו רעב ולא צמא ותאב (יט) לאותם (ט) פרות, וברך (כ) * אם אינו יודע לשער אם נתעבלו: ו טשעור אכילה (כא) לברך עליה ברפת המזון, (י) (כב) * בבית:

קפה לברך בו א ברפת המזון לא השמיע לאוני עם בניו ואשתו שאינו יכול לברך

ב (ה) בשפתיו, אבל אם אער ארא קלבו יצא, כמו המון, לפי שקל מי שברך ומזונותיו מצויין לו ברפת משה קאתו שמת ונתגלו

החנקה וברפת עקב כל אהר יודע שביע

א (א) קפד דשון. שאתה קבדו, ודוקא בסיון ס"ב (ד"ה יכו) דכל זה מצד הד"י הקדש. כתב בספר מונותיו מצויות לו להתחלה חוף הספר מצוה באהר שמת בכל יום דנין אותי בבית הלב וכי, ע קבלו לא יצא, ואם קבלו יצא (מגן אב) בריתה סעיף קטן ז קיימא לן תהדר ל קניי שעה שאינו יודע לו שבר עב משפטילק האנס אם (עין כמה שכתבו) (י"ח) כי הכל שיה קיימים בעצמם לן שכתבו דטוב לעולן וקברט אם הוא שבר מציו המארע, ד יאכלת ושבעת וברך פדש שאינו יכול ל פמה פעמים שאחו חכמו התורה לברך, ברך והיתה נכו, בסיון ע"ו (ס"ח) כך ארבע אמותיו במק שצדו לתור ולהתפ ולעבה, וכן הוא (ערויבן סד, ד"ה שיכור) אפרונו הכי, או די בשחוי אף שניכול

באר היטב ארבע (ס) עין שם ונדפסר אבו העור חולק עליו עין שם, ונתי אהרן (החייט) הביא בשם הרמב"ם ששעור עכול פינוגי הוא שש שעות, וכן הקרית בעלבות קטנה חלק א' סימן קמ"ה, וכן כתב מהר"ם לונאנו, עין בספר מצת שמורות (מה החייט): (ט) פרות, אף על פי שיש לו הפאה לשאר פרות, ע"ו (ס"ח) וכן ארבעה בשם ב"ח (ס"ח) כתב שאינו תאב לשום פרי: ו (י) בבית. היטב מדבננו, אבל מדאורייתא כפי דוקא שאכל ושבע ממש:

משנה ברורה האכילה והפסיד ברפת המזון, ואם רוצה לאכל עמה מחדש, ידע המגן ארבעה (ס"ט) שיחזור ויברך המוציא אפלו לא הסיח דעתו עיון דכיון שנתעצל המזון הפסיד גם ברכה הראשונה, (יט) אבל הרבה אחרונים פליגי עליה (טקרי דברכה הראשונה לא הפסיד כל שלא הסיח דעתו ביניהם: (יח) מחמת אותה אכילה, ונראה שקב לאפוקי אם הוא משער שבאותה האכילה לברך היה כבר שעה להתעצל והיה חזור להיות רעב, ויכוד איזה משך אכל עוד משאני מיני מזונות ומתמת אלו הדברים אינו רעב ואחר כך נקט שלא ברך ברפת המזון אחר אכילה הראשונה, לא יכול לברך עוד ברפת המזון שפכר בטל אותה האכילה, במה דברים אמורים, שאחר שקבר אכילתו הראשונה הסיח דעתו מלאכל עוד, אבל אם היה הפל במשך סעודה אחת כגון מה שרגילין בסעודות גדולות שישבין כמה וכמה שעות ולפעמים יש שעור עכול מאכילת פח שאכלו במתקה, (יט) אף על פי כן יוכלו לברך לבסוף ברפת המזון, פיון דבתוך משך הנה אכלין פופראות וכיוצא ולוחין הפל סעודה אחת היא וקלא נתעצל מזון הראשון דמי: (יט) לאותם פרות, לא דוקא, אלא שאינו תאב (ט) לשום פרות הוא סימן שלא נתעצל עיון במצוי: (כ) אם אינו יודע נכו, וכל זה כשאכל כל צרכו מהלחם או מהפרות, אבל אם אכל מעט ורפץ לאכל עוד אלא שלא היה לו יותר מקוה, בנה קשה מאד לשער השעור דכל זמן שאינו רעב פיון שכתף היה לו גם כן פאה אלא שלא היה לו, (כ) קברו הרבה אחרונים דמשערינו בנה עד כדי הלוח ארבעה מילין (שהוא ע"ב מינוט), ועד כדי שיעור זה מתיב לברך שגוריא לא נתעצל אפלו אכילה מועטת בשעור מועט פנה, (נ) גיש מן האחרונים שמצודים דאם אכל אכילה מועטת ושהיה קדם שברך ברפת המזון ואינו יודע לשער אם נתעצל המזון, אף שהוא בתוך שעור ארבעה מילין יאכל על כל פנים עוד פזיח פת, ואחר כך לברך ברפת המזון, ועל אוחו פת שאוכל אין צריה לברך המוציא מתדש אם לא הסיח דעתו מלאכל עוד, ומקל מקום אם אין לו פת, יש לקמך אספקא ראשונה ולברך ברפת המזון עד שעור ארבעה מילין וכנ"ל, ועין בבאר הלכה (ד"ה אס): ו (כא) לברך גציה ברפת המזון (כו). ואף על גב דברכה ראשונה צרו לברך אפלו על כל שהוא, (נ) התם משום דאסור להנות מעולם הנה גלי ברכה: (כב) בבית, הינו (מי) מדבננו, אבל מדאורייתא אינו תיב לברך ברפת המזון כי אם כשאכל דוקא שעור שביעה, שנאמר (דברים ח י) ויאכלת ושבעת וברכת. ושעור שביעה, משמע מספר

טז * בבית. עין במשנה ברורה ארבע מילין ארבעה (ס"ח) וכן הוא דעת השלחן ערוך בהדיא בסיון קפ"ו סעיף ב' וסימן קצ"ו סעיף ד', והאמת כן הוא דעת רב הפוסקים, עין ברש"י ברכות ב' עמוד ב' ד"ה שיעורא שכן כתב וכן כתב עוד בק"ו מ"ח (ע"ה ע"ה) ע"ה ע"ה, וכן דעת פול הלכות גדולות מביא שם ברש"י, וכן דעת רבנו תם כמה שכתב בספר ורא"ם (פ"י רג), וכן דעת ר"י בעל התוספות (ט"ו) ד"ה ר"ה (וכן כתבו בעלי התוספות שם בברכות (מה, ר"ה ע"ה) ובבבא דרבי, וכן דעת רמב"ם (פ"א ה"א) וקמ"ג (ע"ה) כ"ה, וכן דעת הרא"ש (פ"י ס"י כ"ה) וכן דעת בעל המאור (י"ב, ד"ה ותיס) שם בבבא דף כ' ע"ה ע"ה, וכן גם בעל האשכול (הלכות טהלת י"ט) וכן דעת רבי ישעיה מוכא בשבלי לקט (פ"י ע"ה) והאליה רבה (ס"ט) כתב שרעת החנוך (מנה הל) והרבו יונה (י"ב, ד"ה גמי) והרבו יוחס (י"ח) וכן התורה כ"ה בבבא ע"ה ע"ה, והנה המעט בדברי החנוך יראה שלא הקריע כלל כן לדעת רב כמה דבר מרובותי שרעקם פו, וארבעה בראש הסימן כתב דוקא שביעה גמורה ותיבא מיקרא דרב צורא (כ) דמכח מנה דפזח וכתביה אינם כי אם מדבננו בעלמא, גם אחר שהביא דעת יש מרובותי כתב אחר כך בהפך שלפי הנהגה מדברי הראשונים כל זמן שלא שבע במזון לא יתחייב לתור ולברך מספק ע"ה ע"ה, הרי דלא ברירא דעתו בענין זה וארבעה נוטה דעתו קצת לטעור, ויש לו רק דעת הרבנו יונה והרבו יוחס, והאמת כי עקר שיטה זו לתכל בין פזח לביעה נתממת מאד, והרי כל הראשונים פסקו כרבי מאיר דאמי

שער הצינון רבכה (ס"ד) ומגן גבורים (אלף המגן ס"ח): (יט) מגן ארבעה בסוף סעיף קטן ט"ו והפיו מגדים אספר לו דברי המגן ארבעה בפנים אחרים ולענין דמי השעם כמו שכתבתי: (כ) רב אחרונים: (כ"א) ע"ו (ס"ח) ואלה רבה (ס"ח) בשם כמה פוסקים ומגן גבורים (ס"ט) ומסארת ישראל (ס"ח) ואלה רבה (ס"ח) משה (אתא א) העתיק שעור זה: (כ"ב) מגן ארבעה (ס"ט) ור"ה התיים (ס"ט) ותי אדם (ה"א כ"ל): ו (כ"ג) נקט בפוסקים בבמה מקומות: (כ"ד) ע"ה באר הלכה (ד"ה כה"ה):

ושארי אחרונים, והאלה רבה (ס"ח) כתב דמתנוק (מנה הל) משמע דאפלו רק אכל כביעה תיב מדאורייתא, והאמת לא כתב החנוך זה רק להסוקרים כן אבל הוא לא פסק מידי קוה ע"ה ע"ה וכמו שכתבנו בנה בבאר הלכה (ד"ה כה"ה) והנה יש איזה אחרונים שמקמממים על עקר דינו דמגן ארבעה דאפשר פיון דעצם הברכה הוא מדאורייתא החמירו הקמים בספקו אפלו כשיעור דרבנן וע"ה עליה ברכות ב' (י"ב ד"ה יולת) והב"ד (ישע), אבל דברי החנוך סימן ת"ל הרי הוי היתבתייהו: ה (יט) אכן העור ור"ה התיים (יח) לטע

מנהג ברורה - חלק ב
זוה וגדו גמורק

הלכות ברפת המזון סימן קפ"ה

לברך ברפת המזון בקול רם, ויתר פריטים בברפת המזון, ובו ה' סעיפים:
 א. ברפת המזון נאמרה (א) בכל לשון: ב. בציוד שישיע לאזניו מה שמוציא בשפתיו, ואם
 השמיע לאזניו יצא, ויכלב שמוציא (ב) בשפתיו: ג. *יש מי שאומר דבעל הבית
 בניו ואשתו צריך לברך (ג) בקול רם כדי שישמעו בברכתו: ד. האפילו נשמר כל פה עד
 יכול לדבר פראוי, (ד) יכול לברך (ס) ברפת המזון: ה. (ה) *אם ברך והיתה צואה פגודה
 א. משהו, אבל אם הניח גלבו לא יצא, והוא לי דאם נמחם חלי או אנס
 גלבו יצא, כמו בעל ארץ, מן אברתם וקרא, מצאתי למה אין ה' בברכה
 שכל מי שברך ברפת המזון כגנה אין שלט בו לא אף ולא נצח (כ)
 מצוי לו ברזו וקבור על ימיו, ספר התנ"ך (משה חל), שערות זאבים, והמדקק: ותר לברך דוקא חוץ הספר ולא בעל פה, ביה"ט (ס"ט), (נכח כספר חסידים ס"ט ס)
 ונתלה בעלום לאתר מקורבני ואמר לו, בכל יום דין אותי על שלא הייתי מדקק לברך, כל הברכות כגנה, הלב כו', עין שם, והבפר אלה רבה
 שמה, והתלה בעלום לאתר מקורבני ואמר לו, בכל יום דין אותי על שלא הייתי מדקק לברך, כל הברכות כגנה, הלב כו', עין שם, והבפר אלה רבה
 ד (ס) ברפת המזון, עין סימן צ"ט סעיף א, ולפתחה לברך קדם שיבא לידו, עין מנן אברתם (ס"ט)

שערי תשובה
 א. [ב] לפתתיו, עין באר היטב, ובספר חרדים (מצות עשה החלילה באתו אתו, ו) קטב רב
 הפוסקים הסכימו דאם לא השמיע לאזניו לא יצא, ונכרא קרי' יוסף (ס"ט)

באר היטב
 א. (א) בכל לשון, דהתיב וברכת' (הכריז ה' א) בכל לשון
 מברך, ודוקא שפתי' באותו הלשון ובאר ה' הלכה לעיל
 ס"ב (יהי יטל) עין שם, וכתב הפ"ח בסימן קצ"ג (ס"ט)
 מצינו מצינו הדין, ולמצינו מן הסבור' בעינו דוקא לשון
 פה, כספר התנ"ך (משה חל) כל התייר בברכת המזון
 מברך על פה, פתב כספר חסידים (ס"ט ס)
 הורה חוץ הספר ולא בעל פה, פתב כספר חסידים (ס"ט ס)
 יום דין אותי על שלא הייתי מדקק לברך כל הברכות
 הלב וכו', עין שם: ב (ב) בשפתיו, אבל אם הורה
 ואם נמחם חלי או אנס אתר ברך ברפת המזון
 עין סימן קפ"ה, וכן לשון חסידים (ס"ט ס)
 שברנו דהיא יצא לא לגמרי קאמר דהיא
 קטן ו' שברנו דהיא יצא לא לגמרי קאמר דהיא
 עין סימן קפ"ה, וכן לשון חסידים (ס"ט ס)
 וכן לשון חסידים (ס"ט ס)

משנה ברורה
 א. (א) בכל לשון, דהתיב וברכת' (הכריז ה' א) בכל לשון
 מברך, ודוקא שפתי' באותו הלשון ובאר ה' הלכה לעיל
 ס"ב (יהי יטל) עין שם, וכתב הפ"ח בסימן קצ"ג (ס"ט)
 מצינו מצינו הדין, ולמצינו מן הסבור' בעינו דוקא לשון
 פה, כספר התנ"ך (משה חל) כל התייר בברכת המזון
 מברך על פה, פתב כספר חסידים (ס"ט ס)
 הורה חוץ הספר ולא בעל פה, פתב כספר חסידים (ס"ט ס)
 יום דין אותי על שלא הייתי מדקק לברך כל הברכות
 הלב וכו', עין שם: ב (ב) בשפתיו, אבל אם הורה
 ואם נמחם חלי או אנס אתר ברך ברפת המזון
 עין סימן קפ"ה, וכן לשון חסידים (ס"ט ס)
 שברנו דהיא יצא לא לגמרי קאמר דהיא
 קטן ו' שברנו דהיא יצא לא לגמרי קאמר דהיא
 עין סימן קפ"ה, וכן לשון חסידים (ס"ט ס)
 וכן לשון חסידים (ס"ט ס)

באר היטב
 א. (א) בכל לשון, דהתיב וברכת' (הכריז ה' א) בכל לשון
 מברך, ודוקא שפתי' באותו הלשון ובאר ה' הלכה לעיל
 ס"ב (יהי יטל) עין שם, וכתב הפ"ח בסימן קצ"ג (ס"ט)
 מצינו מצינו הדין, ולמצינו מן הסבור' בעינו דוקא לשון
 פה, כספר התנ"ך (משה חל) כל התייר בברכת המזון
 מברך על פה, פתב כספר חסידים (ס"ט ס)
 הורה חוץ הספר ולא בעל פה, פתב כספר חסידים (ס"ט ס)
 יום דין אותי על שלא הייתי מדקק לברך כל הברכות
 הלב וכו', עין שם: ב (ב) בשפתיו, אבל אם הורה
 ואם נמחם חלי או אנס אתר ברך ברפת המזון
 עין סימן קפ"ה, וכן לשון חסידים (ס"ט ס)
 שברנו דהיא יצא לא לגמרי קאמר דהיא
 קטן ו' שברנו דהיא יצא לא לגמרי קאמר דהיא
 עין סימן קפ"ה, וכן לשון חסידים (ס"ט ס)
 וכן לשון חסידים (ס"ט ס)

שערי תשובה
 א. [ב] לפתתיו, עין באר היטב, ובספר חרדים (מצות עשה החלילה באתו אתו, ו) קטב רב
 הפוסקים הסכימו דאם לא השמיע לאזניו לא יצא, ונכרא קרי' יוסף (ס"ט)

משנה ברורה
 א. (א) בכל לשון, דהתיב וברכת' (הכריז ה' א) בכל לשון
 מברך, ודוקא שפתי' באותו הלשון ובאר ה' הלכה לעיל
 ס"ב (יהי יטל) עין שם, וכתב הפ"ח בסימן קצ"ג (ס"ט)
 מצינו מצינו הדין, ולמצינו מן הסבור' בעינו דוקא לשון
 פה, כספר התנ"ך (משה חל) כל התייר בברכת המזון
 מברך על פה, פתב כספר חסידים (ס"ט ס)
 הורה חוץ הספר ולא בעל פה, פתב כספר חסידים (ס"ט ס)
 יום דין אותי על שלא הייתי מדקק לברך כל הברכות
 הלב וכו', עין שם: ב (ב) בשפתיו, אבל אם הורה
 ואם נמחם חלי או אנס אתר ברך ברפת המזון
 עין סימן קפ"ה, וכן לשון חסידים (ס"ט ס)
 שברנו דהיא יצא לא לגמרי קאמר דהיא
 קטן ו' שברנו דהיא יצא לא לגמרי קאמר דהיא
 עין סימן קפ"ה, וכן לשון חסידים (ס"ט ס)
 וכן לשון חסידים (ס"ט ס)

באר היטב
 א. (א) בכל לשון, דהתיב וברכת' (הכריז ה' א) בכל לשון
 מברך, ודוקא שפתי' באותו הלשון ובאר ה' הלכה לעיל
 ס"ב (יהי יטל) עין שם, וכתב הפ"ח בסימן קצ"ג (ס"ט)
 מצינו מצינו הדין, ולמצינו מן הסבור' בעינו דוקא לשון
 פה, כספר התנ"ך (משה חל) כל התייר בברכת המזון
 מברך על פה, פתב כספר חסידים (ס"ט ס)
 הורה חוץ הספר ולא בעל פה, פתב כספר חסידים (ס"ט ס)
 יום דין אותי על שלא הייתי מדקק לברך כל הברכות
 הלב וכו', עין שם: ב (ב) בשפתיו, אבל אם הורה
 ואם נמחם חלי או אנס אתר ברך ברפת המזון
 עין סימן קפ"ה, וכן לשון חסידים (ס"ט ס)
 שברנו דהיא יצא לא לגמרי קאמר דהיא
 קטן ו' שברנו דהיא יצא לא לגמרי קאמר דהיא
 עין סימן קפ"ה, וכן לשון חסידים (ס"ט ס)
 וכן לשון חסידים (ס"ט ס)

דקטנה היא וליכא בטוכה אלא ראשו ורובו
 ושלחנו כי מדליק שרגא ומעייל בה מבעית
 וממשיך לבר ממטללתא ולא מקיים מצות סוכה
 אבל בסוכה גדולה שרי ואי משום מאיסותא מה
 לי גדולה מה לי קטנה ועוד למאן דמפרש הכי
 מ"ש במאני מיכלא דלא מפליג עכ"ל ואין ראייה
 מדברי ר"ת הללו למ"ש מרן בכונת רש"י דגר
 של חרס לאו דוקא דאי כמ"ש הרב ב"ח הו"ל
 לר"ת להביא פירוש זקנו רש"י ולהקשות עליו
 דראיתי בכמה דוכתי דעל הרוב שהוא מפרש
 דלא כרש"י ומכריח פירושו ואינו מזכיר לרש"י
 ונראה דמשום כבודו אינו מזכירו זולת כשנושא
 ונותן עם רב אחר ומה שהקשה ר"ת דאי משום
 מאיסותא מה לי גדולה מה לי קטנה ומ"ש
 בכלים וכו' יש לישב כמ"ש הרב ב"ח דאינו
 ניכר בגדולה כל כך ע"ש אבל במאני מיכלא
 למאן דמפרש משום מיאוס להניח הקערות
 לאחר שאכלו אפילו בגדולה ניכרין וכונת ר"ת
 בקושייתו היינו דמאן דמפרש נר משום מיאוס
 ודאי מפרש מאני מיכלא משום מיאוס וכפי
 דעתו מקשה דהו"ל לפלוגי גם במאני מיכלא.

76 ד' דין ב' אבל מותר לאכול אכילת עראי חוץ
 לסוכה וכמה א"ע כביצה מפת וכו' ראיתי
 לרבינו מנוח בביאוריו דף מ"ז ע"א דעל מ"ש
 הרמב"ם פ"ו ואסור לאכול סעודה חוץ לסוכה
 כל ז' אבל אם אכל אכילת עראי כביצה או
 פחות או יותר מעט כתב הוא ז"ל ודוקא איסורא
 הוא דליכא דיעבד אבל לכתחילה אסור לאכול
 לחם מכזית ומעלה ואפילו כזית עצמו חוץ
 לסוכה וזהו שכתב הרב אלא אם כן אכל וכו'
 עכ"ל ודבריו קשים בעיני דהתנן אוכלים
 ושותים עראי ופירש אביי כדטעים בר בי רב
 ועייל לכלה ותו תנן וכשנתנו לר' צדוק אוכל
 פחות מכביצה נטלו במפה ואכלו וכו' ואמרו
 בגמרא הא כביצה בעי סוכה לימא תיהוי תיובתא
 דרב יוסף ואביי דילמא פחות מכביצה נטילה
 וברכה לא בעי הא כביצה בעי נטילה וברכה
 ומזה מוכח בהדיא דפחות מכביצה מפת מותר
 לאכול לכתחילה דהא רבי צדוק נטלו במפה

ואכלו ולא בירך אחריו דסבר כר' יהודה דכביצה
 דוקא טעון ברכה ולא כזית וא"כ דרבי צדוק
 לכתחילה יותר מכזית אכלו חוץ לסוכה ותו
 דתני אוכלין ושותין עראי לכתחילה וקאמר
 אביי כדטעים בר בירב ומוכרח דהוא כביצה
 מדמותיב עליה מרבי צדוק ונמצא דלאביי אוכל
 לכתחילה כביצה ומוכרח דאכל אכילת עראי
 שכתב הרמב"ם לאו דוקא בדיעבד אלא אפילו
 לכתחילה נמי אוכל כביצה דפסק כאביי ורבי
 צדוק דנטל אוכל פחות מכביצה משום נטילה
 וברכה כדמשני הש"ס ותדע דלאביי מצי לאכול
 לכתחילה כביצה מלבד דמפרש למתני דקתני
 אוכלין אכילת עראי לכתחילה וכמו שכתבנו
 עוד בה דאי אמרת דלכתחילה לא מצי לאכול
 כביצה מאי פריך מרבי צדוק הא כביצה לא
 דבעי סוכה ודאי הכי הוא דלכתחילה כביצה
 בעי סוכה ומאי דקאמרי רב יוסף ואביי היינו
 בדיעבד לומר דלא ביטלו מצות סוכה אם אכלו
 כביצה לאביי או תרתי או תלת בעי לרב יוסף
 אלא ודאי דפשיטא דרב יוסף ואביי לכתחילה
 אמרו וכן פסקו הפוסקים דאוכלין כביצה
 לכתחילה וזה פשוט. L

ה' כביצה מפת וכו' הרב גנת ורדים א"ח כלל
 ד' סימן ו' העלה דפת הבאה בכסנין יש
 להחשיבו כפת גמור דאף שיאכלנו דרך עראי
 כיון שאכל יותר מכביצה מברך על הסוכה
 ע"ש באורך.

ואני בעניי כתבתי בתשובה דהמסתכל יפה
 בדברי הרב הנז' בעיניו יראה שהביא דעת
 הרמב"ם דכל מידי בר מפירי אי אכיל טפי
 מכביצה בעי סוכה ושקיל וטרי בהא ויצא לידון
 דלכ"ע פת הבאה בכסנין טפי מכביצה בעי סוכה
 ויברך עלה ולא הביא שום ראייה על זה לדעת
 החולקים על הרמב"ם כנראה שהרב ז"ל שפר
 קדמיה לקרב הדעות אמנם לדעת החולקים על
 הרמב"ם נראה דצריך פת ממש יותר מכביצה
 אבל פת הבאה בכסנין אפילו אכל יותר מכביצה
 הוי כעראי דפת עד שיקבע סעודתו עליהם וא"כ
 יותר טוב שלא לברך דנקיטין כל דבעי סוכה

מברך אבל ודאי יש לחו
 בבשר וגבינה ולאכלו ו
 דפליגי על הרמב"ם וכ
 הצבי שלא היו מברכין
 אף על יותר מכביצד

ודע כי בברכי יוסף
 שיטה ט"ו יש ט'
 היינו שאם ירצה להח
 חוץ לסוכה

ו' הגהה ומה שנוהגי
 וכו' עמ"ש הרב זרני
 סי' צ"א

ז' דין ג' אכילה בסו
 חובה אפי' אכל כז'
 כתבתי בענייני דאם או
 ליל י"ט הראשון בסוכה
 פת

ח' הגהה ולא יאכל ו
 עמ"ש הרב אור חד

ט' דין ד' וכשמבין וכ
 הרב פרישה נ"ל דו
 בית אינם בסוכה כל ה'
 צריך ללמוד אפילו ז'
 ועיקר הדין תלוי דאם
 וליכא טרדא מצד המג
 מצד אחר ילמוד בסו
 בחידושו וז"ל הא
 שפירשו דמגרס דהוי
 עראי חוץ לסוכה ואי
 הוי קבע טפי ובעי
 כתרווייהו כל היכא ד'
 דאי לא ה"ל כמצטער
 עכ"ל ע"ש ש

י"ד. חובה על כל אדכ
 עם הצבור בביתו
 שצריך לקרות אותם
 בביאוריו דף מ"ז ע"

ספר בתל"א חלק ג

ספר מהצ"ק כונג

הראון רבי מ"ה יוסף ב"ר אביא צ"ח

דהא אפי' אם הוא קבע, הא כל רגע ורגע שיושב בסוכה מקיים מצוה, ואין מצוה אחת שייך להברתה. ולטעם ב' [דאינו שכיח כ"כ היום דאין עושים השלאק מעצים] צ"ע, דאפי' כשהגג עשוי מעצים מ"מ כשר רק להאחרונים דס"ל דאם אין שמים יורדים בסוכתו [דהסכך עבה] יכול לברך עליו, אבל לעיל הבאנו כמה אחרונים דס"ל דבזמן הגשמים אין לברך עליו, והיאך נאמר דיברך י"א

ובשו"ת מהרש"ג (ה"ג ס"י ע"א) ס"ל כדעת רבו המהר"ם שיק, וכתב וז"ל, אבל הכא זמן גשמים אינו זמן פטור בעצם הדבר, שהרי אם הסוכה עשוי' באופן שלא יפלו בה גשמים מהרה אלא לאחר זמן רב, או שהגניח את הסכך קצת בשיפוע באופן שהגשמים זכים מחוץ לסוכה ולא בתוך הסוכה בודאי הוא מחוייב לאכול בסוכה אף שיורדין גשמים בחוץ, וגם צריך לברך לישב בסוכה, נמצא דירידת גשמים לאו זמן פטור בעצם וכו', עכ"ל. וכן פסק הגר"שז אויערבאך זצ"ל שלא יברך פעם שנית.

אך בשו"ת קרן לדוד (סי' קנ"ג) חולק וס"ל דיש לברך פעם שנית. וכן פסק הגר"ח קניבסקי שליט"א.

חדא, דהרי הא דאמרו שח בין תפלה לתפלה צריך לברך מחדש, כתבו המפרשים משום דב' תפילין הוי כשתי מצוות, ובשחיטה אם שח בין שחיטה לשחיטה קי"ל ג"כ דאם שח ביניהם צריך לחזור ולברך, דדמיא להא דשח בין תפלה לתפלה הואיל וב' מצות הן, דמיד שהפסיק נראה כאילו אין בדעתו לשחוט עוד יותר, ולכך הוי הפסק, משא"כ בהפסיק באמצע מצוה אחת, כגון בין תקיעות דמיושב לתקיעות דמעומד שכולם מצוה אחת הן, אין צריך לחזור ולברך, ובנידון דידן אפי' אי ס"ל דבין שחיטה לשחיטה הוי הפסק וצריך לברך, מ"מ היינו דוקא בשחיטה משום דאין קבע, אבל בסוכה שהוא אוכל קבע חשיב כמצוה אחת ואין צריך לברך פעם שנית. שנית, דהרי הגג שנועלים ופותחים הוא של עץ שכשר לסכך בו, אלא שע"י שהם קבועים אדוקים ומחוברים ע"י מסמרים ונעשו כעין נסר אחד, אסור לכסות בו מדרבנן משום גזירת תקרה, אבל מה"ת גם כשהוא נעול יוצא באופן זה ידי מצות סוכה, וא"כ יוצא מצות סוכה אפי' כשירדו בה גשמים, משו"ה אין לברך עליו, ע"ש.

והנה יל"ע בב' טעמים אלו, לטעם ראשון צ"ע

דברים המותרים לאכלם חוץ לסוכה

- א. בעיקר דין אכילת עראי + ב. אם לכתחילה צריך לאכול אכילת עראי בסוכה +
- ג. לטעום התבשיל + ד. אכילת פירות + ה. אכילת בשר וגבינה + ו. פת הבאה בכיסנין + ז. חמשת המינים

א. בעיקר דין אכילת עראי

דאם סגי לי' בכביצה או הו"ל כסעודת קבע ואסור לאכול, כמו דאסור לישן שינת עראי משום שאין קבע לשינה, ה"נ למי שסגי לי' במעט לשבור רעבונו ולא יאכל עוד אסור לו לאכול המעט הזה, ובדוחק י"ל דבטלה דעתו, ויש להביא רא' מהא דלקמן (משנה ה') דהביאו לו לר"צ פחות מכביצה

תנן 7e (דף כ"ה ע"א) אוכלים אכילת עראי חוץ לסוכה, ע"כ. ופירש הרע"ב אכילת עראי וז"ל, דבר מועט להסיר רעבונו ודעתו לסעוד אחר כן, עכ"ל. והנה בחידושי האדר"ת למשניות (נדפס בישורון ח"ט) כתב וז"ל, ע"י רע"ב שדקדק לכתוב כשדעתו לסעוד אח"כ, נ"ל דזולת זה י"ל באמת דאסור,

דא. אולי י"ל דהמהר"ם שיק פליג עלייהו.

סוכה תי"א
כ"ד
כ"ה סוכה ופ' חיי"א
כ"ה ז' שיהג בונת' אונ' ינסקי מ"א

ולפי"ז יוצא לנו חידוש לדינא, דאם סגי לי בכביצה הו"ל סעודה קבע ואסור לאכול חוץ לסוכה, וכדמשמע מפשטות לשון הרע"ב (ועי' לקמן אות ו' יותר בענין קביעות).
L

ואכלו חוץ לסוכה, ונ"ל דר"צ לרוב תעניתים לא הוי יכול לאכול יותר, והו"ל כביצה סגי בכך לרעבוננו, וע"כ דוקא פחות כביצה אכלו חוץ לסוכה ולא כביצה, עכ"ל.

ב. אם לכתחילה צריך לאכול אכילת עראי בסוכה

מבואר דאף לכתחילה מותר לאכול פת חוץ לסוכה עד כביצה.

וב"ז מיירי באכילת עראי שלא באמצע הסעודה, אבל באמצע הסעודה כתב השואל ומשיב (רביעאה ח"ג סי' י"א) דאף דקיי"ל דאוכלין אכילת עראי חוץ לסוכה, היינו דאם אינו רוצה ללכת לסוכה ואוכל חוץ לסוכה אמרינן דאינו מחוייב לאכול בסוכה, אבל אם כבר ישב בסוכה ואכל דבר שחייב לאכול בסוכה, שוב אין רשאי להניח הסוכה ולאכול חוץ לסוכה אף שיעור אכילת עראי, וטעם הדבר כיון דכבר נקבע עליו חיוב הסוכה נתחייב אף על שיעור עראי, ע"ש. ועי' שער הציון (סי' תרל"ט סוף סקכ"ט).
L

כתב הרמב"ם (פ"ו מהל' סוכה ה"ו) וז"ל, ואסור לאכול סעודה חוץ לסוכה כל שבעה אלא א"כ אכל אכילת עראי כביצה או פחות או יותר מעט, עכ"ל. וכתב הרבינו מנוח וז"ל, פירוש ודוקא איסורא הוא דליכא בדיעבד, אבל לכתחילה אסור לאכול לחם מכזית ומעלה, ואפי' כזית עצמו חוץ לסוכה, וזהו שכתב הרב א"כ אכל וכו', וכיון דבעי סוכה בעי ברכה, וזה הכלל כל דבעי סוכה בעי ברכה, עכ"ל.

אמנם החיד"א (במחזיק ברכה סי' תרל"ט סק"ד) חולק וס"ל דהא קתני במתני' אוכלים ושותים עראי חוץ לסוכה, והיינו אפי' לכתחילה, וע"ז מפורש בגמ' דאכילת עראי היינו כביצה, הרי

74

ג. לטעום התבשיל

כשיעור מדבר שחייב בסוכה מן הדין, וטועמו כשיעור אכילת פרס א"כ אמאי באמת לא יצטרפו. ואי מיירי ששהה יותר מכדי אכילת פרס ביניהם, מאי רבותא דטעימה, הרי גם בכל אכילה לא מצטרף לחיוב, וצ"ע.

כתב המחבר (סי' תרל"ט סעיף ב') דמותר לאכול אכילת עראי חוץ לסוכה. וביאר המ"ב (סקי"ב) וז"ל, דזה לא חשיב לחייבו בסוכה דאף בביתו מצוי שאוכל עראי חוץ לביתו, וה"ה שמותר לטעם את התבשיל כמה פעמים ואפי' לבלוע חוץ לסוכה, עכ"ל. ויל"ע בכוונתו, דאי מיירי שטועם

ד. אכילת פירות

לפנינו תאנים וענבים ואכלנום אכילת עראי חוץ לסוכה, אכילת עראי אין אכילת קבע לא, לא אימא אכלנום אכילת קבע, ואכלנו עמהם פת אכילת עראי חוץ לסוכה, ע"כ. וכן פסק הרמב"ם (פ"ו ה"ו)

שי' הרמב"ם ושאר הראשונים

איתא בגמ' יומא (דף ע"ט ע"ב) אמר רבא פירי לא בעי סוכה, מיתבי אמר רבי כשהיינו לומדים תורה אצל ר' אלעזר בן שמוע הביאו

ר. ומשמע רק דאינו מחוייב בדבר, אבל ודאי יותר טוב לאכול בסוכה.

לעולם חייב, וראיה לדבר דטעם מצטער שהוא פטור הוא מטעם תשובו כעין תדורו, ואמרינן ¹⁷⁷ גבי לילה הראשונה מה דירה אי בעי אכיל אי בעי לא אכיל, ומקשי אי הכי לילה הראשון נמי, ומשני לילה הראשון הכתוב קבעו חובה דגמרי חמשה עשר מחמשה עשר דחג המצות, אלמא לילה הראשון אין בו דין תשובו כעין תדורו, והדברים מחזוריים. ואף הם כתבו ¹⁷⁸ במשמשי חולה שאינם פטורים אלא בעת שהם צריכים לחולה. ואין לבי מתישב בה ¹⁷⁹, שהמשמשים אף הם אינם יודעים בתשמישם זמן.

לסוכה, והזכרו בה ירדם, ר"ל שלפעמי נופלת עליו וישן ו שינתו לאחרים שהו או שהניח ראשו בין בה טעם אחר והוא שאין בו חלוק בי מתנמנם אדם מעט המערב ¹⁸⁰ חברייה א ודיו, והילכך אין יי אף במוסר שינתו י בין ברכיו.

[משנה] ה, ו לר"ם. אוכלין ושותין עראי חוץ לסוכה, מעשה שהביאו ¹⁸⁰ לרבן יוחנן בן זכאי לטעום את התבשיל, ולרבן גמליאל שתי ¹⁸¹ כותבות ודלי של מים ואמרו העלום לסוכה, וכשנותנין ¹⁸² לר' צדוק אכל פחות מכביצה, נוטלו כמפה ואוכלו חוץ לסוכה ולא בירך אחריו.

פי' [הר"ם] ואכילת עראי הוא שיאכל אדם שיעור מעט לא יחשוב עליו לסעודה, אבל אוכלו לדחות תאוותו עד שיגמור סעודתו אחר כך. וזה המעשה הביאו ללמדך, כי המדקדק על עצמו ואינו אוכל ושותה דבר חוץ לסוכה הרי זה משובח ואעפ"י שאין בו חיוב.

[כו, ע"ב] מעשה זכאי לטעום את הו עם מעט תבשיל כ גמליאל שתי כותב העלום לסוכה, ושאו תירצו בה שהמשנ ואם רצה להחמיר משום יוהרא, שהרי עצמו אף בפירות עו דגוד עבירה כלל, ו אוכל פחות מכביצה לסוכה ולא בירך ו חמשה דינין ¹⁸⁹ בכל אחד שאינו צריך נטילת ידים, והשל מפה, והרביעי שאינו ברכת המזון, והחמי הא כל שהוא כביצה לאחריו, ואף מכלל

פיו ושותה, כמו שכתבנו. ולדעת זה מיהא לא היה צריך להזכיר במשנתנו שתיה כלל שהרי בכלל האכילה היא, ושמא אשגר (לישן) [לשון] הוא, וגדולי המחברים ¹⁸⁰ כתבוה בשתיית מים. ומ"מ נראה ששתיה בלא שום אכילה אפי' פרי או מרקחת עראי היא אפי' בייך, אבל כשבא לשתות עם אכילת פירות או מרקחות ודברים שאין צריכין סוכה נעשו קבע מצד היין ¹⁸⁷, וכמו שאמרו למטה שהביאו לרבן גמליאל כותבות ודלי של מים על דעת שיאכל וישתה חוץ לסוכה, ואילו היה היין מותר לו חוץ לסוכה ודאי יין היו מביאים לו, אלא שאסור מצד אכילת הכותבות, וכל שהיא באה עם אכילת דברים המחויבים בסוכה הרי הוא נגדר אחר הסעודה על הדרך שכתבנו תחלה, ומ"מ לענין שינה פירשו בגמרא שאין ישנין עראי חוץ

המשנה החמישית והכונה בה בענין החלק הרביעי והוא שאמר: אוכלין ושותין עראי חוץ לסוכה, שאכילת עראי [לא] חשובה אכילה. ופירשוה בגמרא שיעורא כדטעים בר בי רב ועייל לכלה, היינו כביצה, שהוא טועמו במלא פיו בבת אחת ושותה מעט והולך לו לבית המדרש, ששיעור כביצה הוא אוכל הנאכל בבליעה אחת, וכמו שאמרו באחרון של יומא ¹⁸⁸ שאין בית הבליעה מחזיק יותר מביצת תרנגולת. ולענין שתיה לא הזכר בה שיעור קבע ועראי, ויש אומרים ¹⁸⁴ שכל שתיה בלא אכילת דבר המחויב לסוכה עראי היא, ועם אכילה היא נגדרת אחר האכילה, אם האכילה קבע אף היא קבע, ואם אין האכילה קבע אף היא אינה קבע, וכן נראה מלשון גדולי הרבנים ¹⁸⁶ שכתבו כדטעים בר בי רב ועייל לכלה, שטועם מלא

סי"ג, ועי' בי"ח שם. ר"י מלוניל שכתב והל 190 כו, א. 190 כ"פ ר"י מלוניל, וכ הרמב"ם שם כ' שהוא כו המכתם וריצ"ג עמ' פח כביצה או כשתי בצינ רש"י ותוס' ורוה"פ. היה והיה אוכל על טה שאכל תרומה עצמה, ור בברכות יט, ב. ולפנינו :

אחת עם אכילת עראי אינה נחשבת קבע, והכי משמע מדלא בעינן בגמרא כמה שתיית עראי, וכן פרש"י כדטעים בר בי רב שטועם מלא פיו ושותה. ועי' בי"ח סי' תרלט. 186 רמב"ם סוכה פ"ו ה"ו. אף המכתם תמה אמאי לא יהיב שיעור נמי לשתיית עראי, וכי דלפמשי"כ הרמב"ם הרי כל שתיית מים נקרא עראי, ושל יין נקרא קבע, [הביאור הלכה בסי' תרלט כ' בשם הריטב"א דשתיית יין רביעית חשיב קבע, ע"ש], ואולי זו היא אף כוונת רבנו. 187 ראה משי"כ בהג"א

בס' המכתם בשם הרב ר' שלמה ז"ל מלוניל [ראה שם עמ' 58 ובהערות הר"א סופר אות ינ]. 177 להלן כו, א. 178 במכתם שם, ומוכא בשו"ע סי' תרם סי"ג בשם י"א. 179 הבכורי יקרב שם כ' ואפשר דכו"ע מודים בזה, והנך רואה שרבנו פליג ע"ז. 180 כגי' ש"ג במשניות. 181 כ"ה בש"ג שם, ולפנינו: שני. 182 לפנינו: וכשנתנו לו. 183 דף פ ע"א. 184 ל"מ מפורש בראשונים על אחר. 185 רש"י בד"ה כדטעים, והר"ן כ' ודקאמר שותין עראי ה"ק דאם שותה פעם

בית הבחירה - מס' סוכה
 רבינו (מ"א) ני ג' צ"ח